

Perspectief voor ieder kind

Ondersteuningsplan 2017 - 2021

Inhoudsopgave

Link: [verklarende woordenlijst](#)

Hoe dit plan tot stand kwam

Definitief ondersteuningsplan

1. Januari 2016: besturenoverleg heidag: - terugblik afgelopen jaar
 - definiëring strategische thema's
 - laden strategische thema's
2. Evaluaties 2016: jaarverslag trimesterrapportages, enquêtes, inspectierapport
3. januari 2016: meerjarenbegroting 2016-2021
4. September 2016: laden strategische thema's
5. Oktober – november 2016:
Bestuurlijke conferentie: laden thema's vanuit perspectief aansluiting PO-VO-gemeenten
Rondetafelgesprekken t.b.v. laden thema's met: Directeuren + ib'ers, Leerkrachten + OPR Ouders en OPR Jeugdhulp + leerplicht + consulenten
6. December 2016: besturenoverleg:
bespreking 1^e concept - inhoud strategische thema's + verbeteringsuggesties bij directeur tegenlezen onderwijsjurist
7. Januari 2017: Besturenoverleg 2^e concept bespreking inhoud strategische thema's
8. Februari 2017: 2^e concept in OPR
9. Februari 2017: tegenlezen 2^e concept directeuren SWV VO – NK en SWV PO 2 wethouders gemeenten
10. Maart 2017: besturenoverleg: definitief ondersteuningsplan OPR + OOGO gemeenten. Het ondersteuningsplan heeft instemming van alle partijen gekregen.
11. April 2017: Ondersteuningsplan indienen bij inspectie + vormgeven als dynamisch pdf voor website
12. April 2017: werkgebied bespreking: Ondersteuningsplan directeuren en ib'ers: beantwoorden van de vraag:
Wat betekent dit ondersteuningsplan voor jouw school – voor het werkgebied?

Deel 1

Samen leren leven

1. Inleiding

Alle scholen voor regulier en speciaal onderwijs (met uitzondering van cluster 1 en 2¹) maken deel uit van een samenwerkingsverband passend onderwijs. Elk samenwerkingsverband doet regionaal wat nodig is om voor iedere leerling passend onderwijs te garanderen. Het beleid wordt vastgelegd in een ondersteuningsplan. Dit document is het tweede ondersteuningsplan van ons samenwerkingsverband: Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland.

Ons eerste ondersteuningsplan liep van 2014 tot 2018. Na de start op 1 augustus 2014 heeft onze organisatie – voortgekomen uit drie WSNS-verbanden – al werkende en lerende haar werkwijzen en beleid steeds verder aangepast. Dit heeft geleid tot een appendix op het ondersteuningsplan in 2015. Vanaf 1 september 2014 heeft de algemeen directeur samen met het team, netwerkgroepen en besturenoverleg het ondersteuningsplan verder in de praktijk gebracht en processen doorontwikkeld. Dit nieuwe ondersteuningsplan is opgesteld voor vier jaar (2017-2021) en gaat in vanaf schooljaar 2017-2018.

Eigen keuzes binnen gezamenlijke kaders

Passend onderwijs is onderdeel van een stelselwijziging², een transformatieproces. Om goed te kunnen inspelen op wat de samenleving van ons vraagt, hebben we onze strategische kaders richtinggevend opgesteld. Er is ruimte voor scholen en professionals om binnen de gezamenlijke kaders eigen keuzes te maken. Het ondersteuningsplan is een dynamisch plan, dat door ervaringen uit de praktijk en voortschrijdend inzicht waar nodig wordt bijgesteld.

Gezamenlijke transformatieagenda

De transformatie omvat de transitie van de Wet passend onderwijs en drie andere transitie: die van de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze transitie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Om te zorgen voor verbinding, werkt ons samenwerkingsverband nauw samen met de vijf gemeenten van Noord-Kennemerland: Alkmaar, Bergen, Heiloo, Heerhugowaard en Langedijk. De gemeenten hebben een gezamenlijke transformatieagenda³ opgesteld. Dit ondersteuningsplan sluit hierop aan.

Perspectief voor ieder kind

Ons samenwerkingsverband is een lerende gemeenschap. Professionals en ouders leren met en van elkaar door samen op zoek te gaan naar de beste oplossingen voor kinderen. Het doel: perspectief voor ieder kind.

Totstandkoming

De inhoud en het strategisch perspectief van dit ondersteuningsplan zijn bepaald met input van alle belangrijke partners. We hebben gesprekken gevoerd met alle bestuurders. Bij een van deze gesprekken waren ook de wethouders van de gemeenten aanwezig. Daarnaast zijn er vier rondetafelgesprekken gevoerd met directies en intern begeleiders, leerkrachten, leden van de ondersteuningsplanraad, netwerkpartners en ouders. Bij deze gesprekken waren ook steeds onze professionals aanwezig.

¹ Cluster 1 en 2: onderwijs voor leerlingen met visuele, auditieve en of communicatieve beperking.

² Link: [Advies Onderwijsraad Passend Onderwijs](#)

³ Link: [transformatieagenda passend onderwijs onderwijs-jeugd](#)

Meerjarenbegroting, jaarplan en schooljaarbegroting

Op basis van dit plan worden de meerjarenbegroting en het jaarplan opgesteld. De meerjarenbegroting is een dynamische begroting, die we jaarlijks bijstellen na evaluatie. We streven naar consistentie in beleidsuitvoering en financiële planning, zodat scholen en partners er rekening mee kunnen houden. Vanuit de meerjarenbegroting en op basis van het jaarplan wordt de schooljaarbegroting ingevuld.

1.1 Leeswijzer

Dit plan bouwt voort op het eerste ondersteuningsplan. **Deel 1** is de inleiding en legitimatie van PPO-NK. **Deel 2** is het strategisch perspectief en focust op de thema's die de komende jaren belangrijk zijn. **Deel 3** is het verantwoordingsdocument voor **ouders en professionals**: hoe geven we passend onderwijs in Noord-Kennemerland vorm? **Deel 4** beschrijft hoe we samen werken aan kwaliteit. Dit is het verantwoordingsdocument voor onszelf en onze **stakeholders**.

1.2 Woordenlijst

Dit plan is een dynamisch document. Het wordt als interactieve pdf geplaatst op onze website. De links op de pagina's zijn actief en leiden u naar actuele documenten en bijlagen op de website van PPO-NK of naar websites van derden. In het ondersteuningsplan kunt u makkelijk navigeren naar het begin van hoofdstukken via het menu onderaan op de pagina's. Via de inhoudsopgave kunt u navigeren naar het begin van alle hoofdstukken en paragrafen. Zo blijft ons ondersteuningsplan up-to-date, flexibel en transparant.

Via onderstaande link komt u bij de verklarende woordenlijst.

Link: [verklarende woordenlijst](#)

2 Van opbouwen naar doorbouwen

Sinds de start van passend onderwijs in 2014 hebben we veel geleerd. Een van de conclusies van de derde trimesterrapportage van schooljaar 2015-2016 is dat de organisatie nu staat. De eerste bouwfase is afgerond. De komende periode gaan we finetunen.

We stemmen de behoeften van scholen verder af, we faciliteren leerkrachten en we ontwikkelen het professionaliseringsmodel door. Onderwijsprofessionals zijn zich steeds bewuster van de eigen verantwoordelijkheid en ze verkrijgen vertrouwen door te doen.

Een bijkomende doelstelling van de Wet passend onderwijs is de regeldruk te beperken. We voorkomen bureaucratie en werken non-conformistisch: regels zijn er voor ons, wij zijn er niet voor de regels. Uit twee enquêtes blijkt dat de consultants⁴ van het samenwerkingsverband door de scholen hoog worden gewaardeerd. Zij maken de doorontwikkeling van passend onderwijs mogelijk.

Passend onderwijs betekent ook een *mindshift* in het onderwijsdenken: leerkrachten, ouders en andere partners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het leren van een kind. De bewustwording van de gezamenlijke opdracht neemt toe.

Wettelijke taken

Het samenwerkingsverband kent een aantal wettelijke taken:

- afspraken maken over de (basis)ondersteuning;
- een dekkend netwerk van ondersteuningsvoorzieningen verzorgen;
- middelen voor passend onderwijs doelmatig inzetten;
- samenwerken met ouders;
- thuiszitters voorkomen;
- toelaatbaarheidsverklaringen verstrekken;
- adviseren en klachten behandelen;
- beleid en activiteiten vastleggen in het ondersteuningsplan.

2.1 Missie en visie

Samenwerkingsverbanden hebben een maatschappelijke opdracht: alle kinderen verdienen passend onderwijs, in combinatie met passende zorg en een passende opvoeding om goed voorbereid te zijn op een plek in de maatschappij. We leveren een bijdrage aan een inclusieve samenleving waar iedereen tot zijn recht komt. Het recht op onderwijs en ontwikkeling is vastgelegd in Artikel 2 EP EVRM⁵, het Kinderrechtenverdrag⁶ en nader uitgewerkt met de inclusiegedachte van het Salamanca Statement (Unesco 1994)⁷. Het gaat om samen leren leven.

Voor een inclusieve samenleving is het belangrijk dat kinderen nu – en later als volwassene – zeggen:

- Ik ben blij met wat ik kan en wat ik leer
- Ik voel me prettig in mijn lijf
- Ik ben blij met de keuzes die ik gemaakt heb en maak
- Ik ben blij met mezelf
- Ik ben blij met de mensen om me heen
- Ik ben blij met het pad dat ik loop
- Ik voel me veilig en gesteund

Gelijke kansen voor ieder kind

Passend onderwijs is bedoeld voor alle kinderen. Meer dan 94% van de kinderen ontwikkelt zich goed met de basis- en lichte ondersteuning in het onderwijs. Extra ondersteuning op de basisschool of een voorziening is voor een minderheid: 5,6%. Om kinderen gelijke kansen te bieden moet je soms ongelijk behandelen⁸.

⁴ [5.2.1 ondersteuningsteam](#)

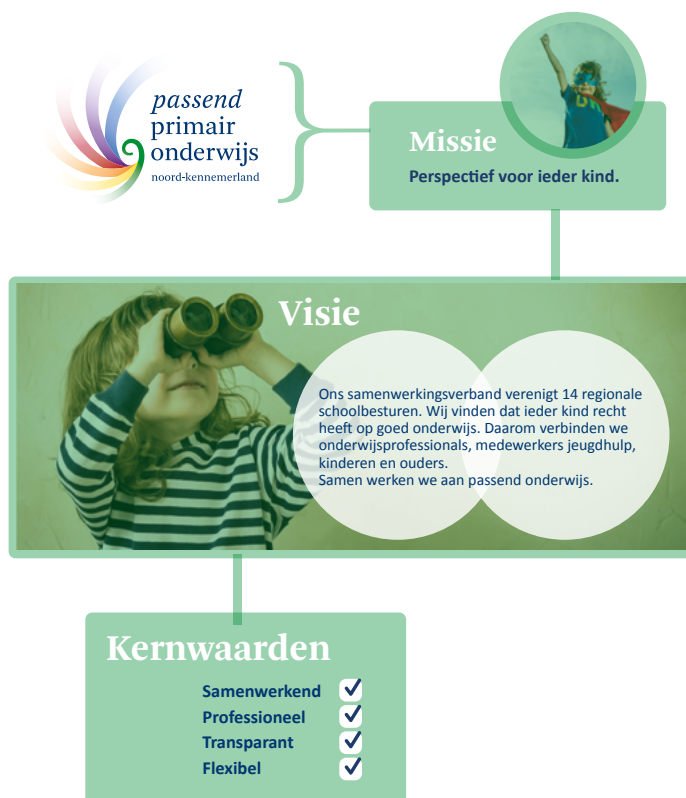
⁵ Link: [Rechten van de mens](#)

⁶ Link: [Rechten van het kind](#)

⁷ Link: [Verklaring van Salamanca](#)

⁸ Link: [Rechten voor kinderen met een handicap](#)

Gelijke kansen bieden voor kwetsbare kinderen betekent dat de noodzakelijke leerhulp niet van het toeval afhangt. We ondersteunen de kinderen op het juiste moment, op de juiste plek, met de juiste mensen en op de juiste wijze.

Zo werken we aan perspectief voor ieder kind: een open doorgang naar de toekomst door het hoogst haalbare mogelijk te maken.

Perspectief voor ieder kind staat voor een goede weg naar de toekomst, voor hoop en voor een gedeeld perspectief van ouders en leerkrachten.

Onze kernwaarden

- **Samenwerkend:** het samenwerkingsverband is een netwerkorganisatie. Het succes valt of staat met de bereidheid tot samenwerking van veel verschillende partners. Samen bieden we ieder kind perspectief.
- **Professioneel:** met ons professionele denken en handelen bevorderen we de integrale gezonde ontwikkeling van het kind. Hoge kwaliteit en een oplossingsgerichte, onderzoekende en empathische houding horen daarbij.
- **Transparant:** in het belang van samen werken is vertrouwen in elkaar belangrijk. Vertrouwen ontstaat door openheid en duidelijkheid: we zijn open en helder over visie, beleid, werkwijzen en de verantwoording.

- **Flexibel:** we streven een non-conformistische werkwijze na. Het proces dient en stimuleert de samenwerking. Daarbij staat de integrale ontwikkeling van het kind voorop. Wanneer creatieve oplossingen nodig zijn, zoeken we die.

2.2 Uitgangspunten

Wij organiseren het passend onderwijs met vier uitgangspunten: basis op orde, thuisnabijheid, regulier waar het kan/speciaal als dat beter is, integraal werken.

2.2.1 Basis op orde

De basisondersteuning van alle scholen is op het afgesproken niveau en voldoet aan de professionele standaard die geldt in het onderwijs. De basisondersteuning wordt geboden onder regie van de scholen en schoolbesturen, en staat beschreven in het schoolondersteuningsprofiel⁹. Alle scholen werken volgens de methoden handelingsgericht¹⁰ en oplossingsgericht werken¹¹ en hebben een ondersteuningsstructuur voor preventie en snelle interventie volgens de pdsa-cyclus¹². De scholen kennen hun populatie en stemmen hun aanpakken en ambities daarop af. Scholen investeren in talenten en professionalisering van leerkrachten en zijn daarover transparant naar de andere scholen. Hoewel scholen voldoen aan een algemene standaard, zijn ze verschillend door hun visie, concept, populatie en methodieken. Diversiteit is waardevol voor de keuzemogelijkheden in het onderwijsaanbod.

⁹ [4.3.2. schoolondersteuningsprofiel](#)

¹⁰ *Handelingsgericht werken (HGW) is een systematische manier van werken, waarbij het aanbod is afgestemd op de onderwijsbehoeften.*

¹¹ *Oplossingsgericht werken is een methodiek die zich richt op de gewenste oplossing in de toekomst en het stap voor stap bereiken daarvan.*

¹² *Pdsa-cyclus: is een verbetercyclus waarin de stappen van Plan-Do-Study-Act worden doorlopen.*

2.2.2 Thuisnabijheid

We streven ernaar kinderen thuisnabij onderwijs te bieden. Dit is in eerste instantie binnen een werkgebied¹³. Wanneer passend onderwijs, zorg en opvoeding niet geboden kunnen worden in het werkgebied waar het kind woont, dan kijken we regionaal. We streven naar inclusief onderwijs binnen Noord-Kennemerland. Dat is het doel van ons dekkend onderwijsnetwerk.

2.2.3 Regulier waar het kan, speciaal als dat beter is

We ondersteunen scholen en ouders bij het bieden van passend onderwijs, zorg en opvoeding binnen de reguliere basisschool. Als dat – ondanks alle inspanningen – niet lukt, gaan we met ouders en school op zoek naar een andere onderwijsplek. In onze regio zijn verschillende voorzieningen zoals scholen voor speciaal (basis) onderwijs.

In ons samenwerkingsverband gaat ongeveer 97% van de kinderen naar een reguliere basisschool. Dit percentage ligt boven het landelijk gemiddelde. Door hoge kwaliteit van ondersteuning te leveren, willen we ten minste 97% van de kinderen onderwijs op de reguliere basisschool blijven bieden.

2.2.4 Integraal werken

De totale context waarin het kind opgroeit en leert is belangrijk. Dit betekent dat we samen met het kind, de ouders, leerkracht en school ook kijken naar de situatie in de groep, school, thuis en buurt. Als blijkt dat ondersteuning van buiten – jeugdhulp of andere zorg – nodig is, betrekken we de juiste professionals erbij om samen een plan te maken. Onze professionals werken integraal volgens het principe: één gezin, één plan, één regisseur. Om naast passend onderwijs ook passende zorg en passende opvoeding te realiseren, werken we intensief samen met de vijf gemeenten en onze jeugdhulp-, zorg- en onderwijspartners. Deze samenwerking is vastgelegd in een gezamenlijke transformatieagenda passend onderwijs-jeugdhulp ([zie hoofdstuk 7](#)).

TOPdossier¹⁴

We werken met het TOPdossier: een webbased hulpmiddel om samen met de leerling, ouders en eventueel andere professionals een Totaal Ontwikkel Plan op te stellen. Alles staat in het teken van de totale ontwikkeling van het kind. Cruciale doelen en noodzakelijke onderwijsbehoeften bepalen we gezamenlijk.

Landelijke samenwerking

Ook landelijke samenwerking is belangrijk voor afstemming en doorontwikkeling van beleid. Landelijke partners zijn: de PO-raad, vereniging van leidinggevendenden van samenwerkingsverbanden, het netwerk van samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs, Vereniging Nederlandse Gemeenten, ouderverenigingen et cetera.

¹³ Het samenwerkingsverband is verdeeld in acht wijk- en dorpsgerichte werkgebieden: Alkmaar-Noord, Alkmaar-Zuid, Alkmaar-Oost, Langedijk, Bergen, Heerhugowaard-Noord, Heerhugowaard-Zuid en Heiloo.

[Zie ook paragraaf 5.3.](#)

¹⁴ Link: [TOPdossier](#)

Deel 2

Samen werken aan de toekomst

3 Strategisch perspectief

Voor de komende planperiode 2017-2021 zijn zes strategische thema's vastgesteld:

1. **Professionaliseringsmodel: van werkend perspectief naar concrete uitwerking**
2. **Innovatie en ontwikkeling**
3. **Lokaal anticiperen**
4. **Werken als een netwerk**
5. **Preventiekracht**
6. **Ouders: motor voor ontwikkeling van hun kinderen**

Via besturenoverleggen en rondetafelgesprekken hebben we binnen deze thema's de strategische koers bepaald. Netwerkgroepen¹⁵ en de professionals in de werkgebieden (scholen, consultants ppo-nk, jeugdhulp, gemeenten en partners) werken de koers uit in een passende werkwijze en monitoren deze op resultaat en geven rekenschap.

Het strategisch perspectief is een waarderend perspectief waarmee we werken aan de bedoeling van passend onderwijs. Het strategisch perspectief is onze koers. Het proces is sociaal en interactief: samen zoeken, proberen, leren en verbeteren. Het proces verloopt via de meet-deel-leer-verbetercyclus. Het is geen geplaveide weg, maar een gezamenlijke expeditie, waarbij we ieders deskundigheid en kundigheid inzetten.

3.1 Professionaliseringsmodel: van werkend perspectief naar concrete uitwerking

Waarom

Waar we in 2014 zijn gestart vanuit de gedachte van een expertisemodel, werken we nu toe naar een professionaliseringsmodel in 2020. In het expertisemodel is het uitgangspunt dat een specialist de situatie overneemt en oplost. In het professionaliseringsmodel wordt de specialist waar nodig nog steeds ingezet en tegelijkertijd wordt de leerkracht geprofessionaliseerd zodat die zijn expertise uitbreidt.

Wij doen er alles aan om de leerkracht te ondersteunen bij het omgaan met kinderen met diverse ondersteuningsbehoeften. Zij hoeven niet alles zelf te kunnen, maar zijn wel in staat om goed aan te geven wat er nodig is voor het onderwijsproces van het kind. Zo nodig volgt de leerling een individueel onderwijsprogramma dat voldoet aan de kerndoelen van het onderwijs.

¹⁵ Een netwerkgroep bestaat uit relevante deelnemers. Bij voorbeeld ouders, directeurs, onderwijszorgprofessionals, bestuurders, beleidsmedewerkers, medewerkers gemeenten. Een netwerkgroep kan kort of lang bestaan. Dit wordt bepaald door het doel.

Hoe

Leren door te doen, via doelen en reflectie, is volgens Hattie¹⁶ de meest effectieve manier van leren. Wij professionaliseren leerkrachten door te werken vanuit praktijkvragen. Voorbeelden daarvan zijn 'coaching on the job' of intervisie. Professionals construeren de benodigde kennis zelf, door in samenwerking met anderen te onderzoeken wat werkt en wat niet werkt (evidence-informed). Professionalisering richt zich op de leerkracht en op het team.

Professionalisering gaat ook over kennis delen en collectief leren. Het schoolbestuur is primair verantwoordelijk voor de professionalisering. Up-to-date kennis en vaardigheden zijn essentieel voor de basis- en lichte ondersteuning. Het samenwerkingsverband heeft een aanvullende verantwoordelijkheid waar het gaat om de ondersteuningsvraag van kinderen en leerkrachten. We kennen de wederzijdse verantwoordelijkheden en versterken elkaars inzet.

Wij faciliteren en stimuleren leerkrachten op verschillende manieren. Zo zetten we consulenten in. Zij begeleiden de scholen individueel – en in de samenhang van een werkgebied – bij het arrangeren van ondersteuning in de eigen schoolsituatie. Het gaat erom dat de leerkracht vaardiger wordt in het bepalen van de juiste extra ondersteuning. Twee pijlers daarbij zijn de actuele situatie van het kind, de ouders, de leerkracht en de school én de analyse van de populatie van de school en het werkgebied.

We stimuleren dat scholen onderling ook steeds meer van en met elkaar leren. De deskundigheid van scholen voor speciaal (basis) onderwijs wordt daarbij optimaal benut.

Wat

Het doel van het professionaliseringsmodel is: meer ondersteuningscapaciteit in scholen en het werkgebied. We versterken leerkrachten op het gebied van vaak voorkomende vragen van leerlingen of school en op het gebied van specialistische vragen op het niveau van het werkgebied. We zijn daarin succesvol als vanaf 2020 de professionalisering van de leerkracht in elk plan is meegenomen en als elke leerkracht is betrokken bij het TOPdossier. We maken de groei van de ondersteuningscapaciteit zichtbaar door het monitoren van:

- het type ondersteuningsvragen;
- de noodzakelijke faciliteiten voor leerlingen en scholen;
- de schoolondersteuningsprofielen van de scholen.

Het streven is dat in 2021 het percentage van het budget groeps- en individuele arrangementen voor de werkgebieden is gedaald van 95% naar 85% en dat er meer besteed kan worden aan innovatie.

3.2 Innovatie en ontwikkeling

Waarom

Innovatie en ontwikkeling zijn nodig om een antwoord te blijven geven op alle toekomstige vragen en om een dekkend netwerk in onderwijs en ondersteuning te blijven realiseren. Er zijn nog steeds kinderen voor wie geen passende onderwijsplek is. De kern van passend onderwijs is dat we los van regels en protocollen zoeken naar de beste oplossingen voor leerlingen.

We hebben ons ten doel gesteld om innovatie op basis van specifieke onderwijsbehoeften te stimuleren, passend bij het werkgebied.

Hoe

De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor innovatie van de basis- en lichte ondersteuning, zodat die blijft aansluiten bij kinderen nu en in de toekomst. Wij stimuleren de innovatie van extra ondersteuning voor leerlingen met specifieke onderwijs- en ontwikkelingsbehoeften. De eerste stap is het analyseren van de vraag van ouders, school, leerling en eventueel andere professionals. Op basis daarvan wordt gezamenlijk bepaald hoe het passende onderwijsproces eruitziet. Vervolgens wordt bepaald welke extra ondersteuning nodig is – inclusief eventuele middelen of inzet van een ambulante begeleider¹⁷.

Ieder werkgebied heeft een eigen budget voor extra ondersteuning en innovatie, om nieuwe arrangementen uit te proberen.

Het werkgebied beslist zelf over de inzet van de middelen. Door drempelloos te werken, kunnen goede ideeën direct worden uitgetoet. Ondersteunend aan de innovatiekracht is dat scholen van een werkgebied frequent samenkomen en dat onze consulenten worden geschoold om dit proces te faciliteren. Ook de gemeenten investeren in innovatie, met name in preventie. Het samenwerkingsverband en de gemeenten volgen de innovaties en bundelen waar mogelijk hun krachten.

¹⁶ Bron: John Hattie 'Leren zichtbaar maken', 2014

¹⁷ Link: [Memo Werkwijze extra ondersteuning](#)

Wat

Op dit moment is 5% van het budget van de werkgebieden gereserveerd voor innovatieprojecten passend onderwijs. We streven ernaar dat aan het einde van deze planperiode (2021) 15% van het budget voor extra ondersteuning aan innovatieve arrangementen wordt besteed. Een belangrijk instrument voor innovatie en ontwikkeling is het TOPdossier (zie paragraaf 2.2.4).

3.3 Lokaal anticiperen

Waarom

De problematiek van leerlingen verschilt per werkgebied, gemeente, school en individu. Maatschappelijke vraagstukken hebben invloed op de omgeving van kinderen. Op sommige plaatsen is de ondersteuningsbehoefte van leerlingen groter dan elders. Lokaal anticiperen = passend onderwijs lokaal laten aansluiten door maatwerk en doelmatige inzet van ondersteuning en middelen.

Hoe

Het is van belang dat we op ieder niveau vaststellen welke ondersteuningsvragen er nu zijn en welke we verwachten. Daarbij kijken we naar regionale thema's, schoolthema's en populaties. Ruimte voor oplossingen voor individuele leerlingen blijft uiteraard nodig.

Lokaal anticiperen gaat ook over zorg. De vijf gemeenten en beide samenwerkingsverbanden (PO en VO) bundelen daartoe hun krachten en middelen. Lokaal anticiperen is onderdeel van de gezamenlijke transformatieagenda¹⁹.

Door de budgetten per werkgebied creëren we ruimte om middelen in te zetten voor wat er lokaal nodig is. Daarnaast kijken we naar specifieke maatschappelijke thema's en/of populaties waarvoor mogelijk extra middelen nodig zijn. Gedegen onderzoek en samenwerking met andere partners is daarbij van belang. Leidend is de Plan-Do-Study-Act-cyclus waarbij steeds de vraag centraal staat: waar worden kinderen, ouders en leerkrachten beter van?

Wat

Via kwaliteitsgegevens en partners komt er steeds meer inzicht in achtergronden en verschillen van populaties. Elk werkgebied is verschillend en heeft een eigen aanpak nodig.

Het resultaat van thema 'Lokaal anticiperen' is dat iedere school, ieder werkgebied en iedere regio de eigen populatie analyseert en daarop het ondersteuningsprofiel afstemt.

We maken de populaties, ambities, inzet van middelen en opbrengsten zichtbaar en brengen de daarvoor benodigde gegevens bij elkaar, ook die van de partners. Deze gegevens worden ingebracht in de bespreek- en leerproces van scholen, werkgebieden en partners.

3.4 Werken als een netwerk

Waarom

Het samenwerkingsverband heeft een dienstbare rol met een eigen opdracht waarover we verantwoording afleggen. Het succes van deze opdracht hangt nauw samen met de kwaliteit van de samenwerking, zodat we kunnen voorkomen dat een kind tussen wal en schip valt en zodat schoolbesturen kunnen voldoen aan hun zorgplicht¹⁸. Uitgangspunt is eigenaarschap en verantwoordelijkheid van de scholen voor hun leerlingen.

Hoe

Het netwerk bestaat uit professionele leergemeenschappen die samen delen, leren en creëren. In dialoog met elkaar. Op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid is daarbij belangrijk. Werken in een netwerk is als een expeditie: er ligt geen blauwdruk, iedere partner is actief en met elkaar op zoek naar de juiste wegen om het gemeenschappelijke doel te bereiken. Dat vraagt om onderling vertrouwen, ruimte en ontwikkelkracht.

Binnen de organisatie hebben we netwerkgroepen met vertegenwoordigers vanuit besturen op basis van deskundigheid en ervaring. Zij geven schoolbestuurlijke input aan de voorkant van beleidsontwikkeling. Ook ouders of vertegenwoordigers van jeugdhulp en gemeenten kunnen deelnemen. Als adviesorgaan vertaalt een netwerkgroep strategische thema's naar werkwijzen. Elke netwerkgroep wordt ingesteld voor een bepaalde periode met een opdracht in een vastgesteld kader. De directeur betreft de bevindingen uit de netwerkgroep bij haar besluitvorming, informeert het besturenoverleg daarover en motiveert een eventueel niet-overgenomen advies met redenen.

¹⁸ Bron: *De staat van het onderwijs 2014-2015 uitgave inspectie van het onderwijs 2016*

¹⁹ Link: [Transformatieagenda passend onderwijs in samenhang met jeugdhulp](#)

Onze website is ingericht als sociaal netwerkplatform: een werkplaats voor professionals, de ondersteuningsplanraad, samenwerkingspartners en ouders. Het doel is interactie en sociale kennisdeling. De sleutel tot succes is dat mensen bereid zijn om zowel 'gebruiker' als 'participant' te zijn: men kan kennis halen en brengen.

Wat

Werken als een netwerk betekent dat we beleid operationaliseren vanuit de netwerkgroepen op basis van het strategisch perspectief. Alle partners krijgen in de online werkplaats een plek als participant. Fysieke en digitale samenwerking voor passend onderwijs, zorg en opvoeding moeten de standaard worden.

3.5 Preventiekracht

Waarom

Uit onderzoek blijkt dat scholen zeer betrokken zijn bij hun leerlingen en dat leerkrachten met veel pedagogisch optimisme ver gaan om kinderen te helpen, zonder dat zij daarvoor voldoende zijn toegerust. Daarmee wordt de grens van de professionaliteit overschreden. Wanneer leerkrachten en scholen hun grens te lang negeren, dan kan de situatie flink escaleren. Alle professionals hebben een belangrijke signaalfunctie voor elkaar.

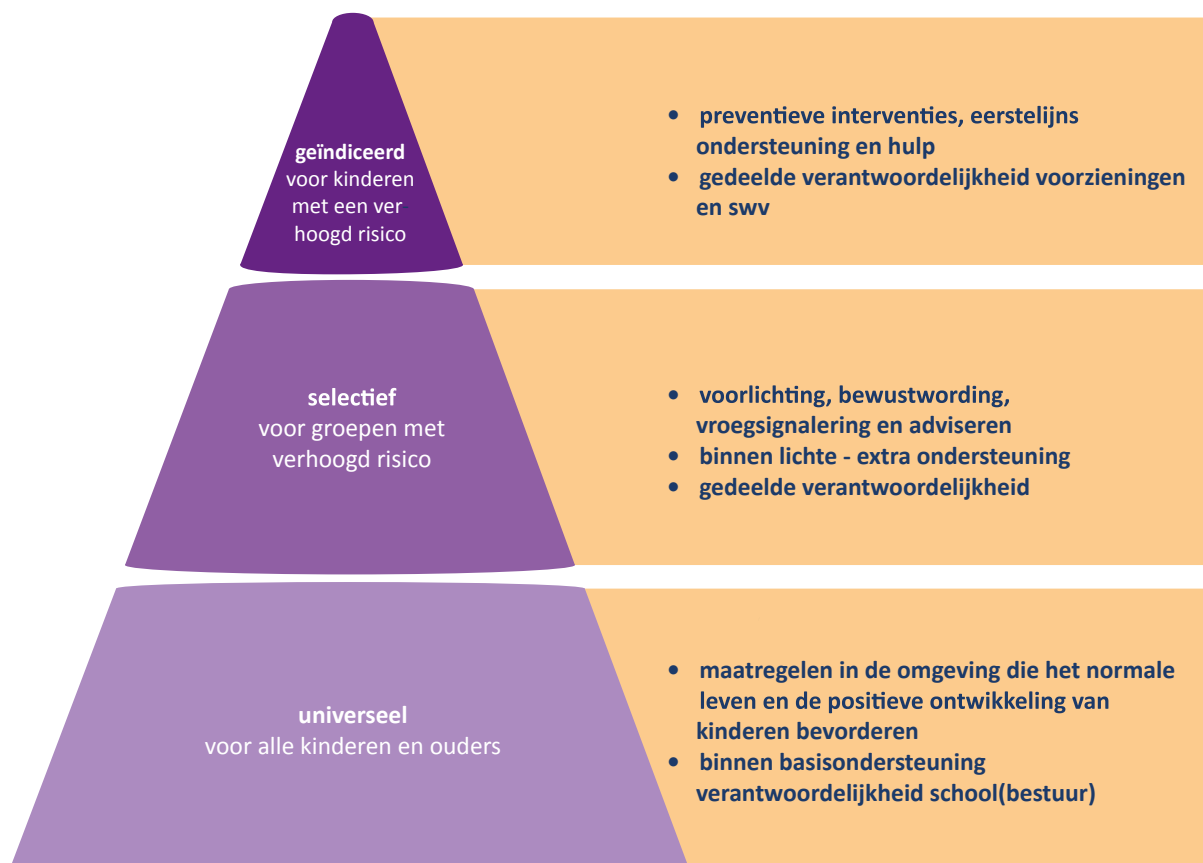
Het is in het belang van kinderen dat zij in een zo vroeg mogelijk stadium ondersteuning ontvangen indien dat nodig is en dat leerkrachten daar handvatten voor krijgen. Een van onze strategische speerpunten is dan ook preventie. We onderscheiden drie niveaus:

Voorbeelden

- Universeel - De school kent een sterk pedagogisch klimaat en de leerkracht voelt zich ondersteund en heeft het gevoel fouten te mogen maken.
- Selectief - Signalen worden vroegtijdig gesignaleerd en opgepakt.
- Geïndiceerd - Deskundigheid/extra ondersteuning is nodig, bijvoorbeeld in een onderwijszorgarrangement om het hoogst haalbare in de ontwikkeling mogelijk te maken.

Hoe

Goede preventie begint bij professionalisering. Het is van belang dat leerkrachten goed leren signaleren, analyseren en communiceren. Terwijl het niveau van de professionals hoger wordt, groeit ook de preventiekracht.

Alle betrokkenen hebben hun eigen verantwoordelijkheid en dienen die van elkaar te respecteren: ouders, onderwijsprofessionals, school, schoolbestuur, jeugdhulp, leerplicht, samenwerkingsverband, gemeente. Alle betrokkenen dienen bekend te zijn met hun rol, taken en bevoegdheden. Verwachtingen en afspraken moeten duidelijk zijn.

Scholen voeren actief beleid op preventie binnen de basis- en lichte ondersteuning; ze maken werk van vroegtijdig signaleren en interveniëren. Ze zorgen voor een sterke pedagogiek en didactiek, waarin leerkrachten, leerlingen en ouders samen delen en samen leren.

We zetten ons in voor:

- Educatief partnerschap en samenwerking ouders;
- Een goede doorgaande lijn vanuit de voorschool. Daar vindt al veel signalering plaats;
- Een integrale aanpak, vanuit de driehoek school-ouder-kind;
- Het snel bijschakelen van juiste deskundigheid (zoals huisarts, jeugdarts, ergotherapie, logopedie).
- Zo nodig inzet jeugdhulp voor ondersteuning op school en of thuis;
- Vroegtijdig bieden van extra ondersteuning.

Wat

Door preventie bereiken we uiteindelijk dat bepaalde lokale ondersteuningsbehoeften worden voorkomen, doordat scholen daar in hun aanpak en schoolondersteuningsprofiel al rekening mee houden. Ook op het niveau van het werkgebied en de regio is preventie van belang. We anticiperen lokaal en werken intensief samen met alle netwerkpartners.

Op het niveau van het samenwerkingsverband zetten we verder in op preventie, bij elk te ontwikkelen thema, in de kwaliteitszorg en in de ontwikkeling van de werkwijzen.

Het voorkomen van thuiszitters is een van onze kerntaken. In de transformatieagenda passend onderwijs-jeugdhulp is de gezamenlijke ambitie van onderwijs en gemeenten vastgesteld: 'Thuiszitten is geen optie'. Voorwaarde om thuiszitten te voorkomen is een gevarieerd en dekkend netwerk van thuisnabij onderwijs en ondersteuning.

3.6 Ouders: motor voor ontwikkeling van hun kinderen

Waarom

Ouders zijn verantwoordelijk voor het welzijn en de ontwikkeling van hun kinderen. Partnerschap met ouders is een belangrijk thema bij passend onderwijs. Het gaat erom dat ouders perspectief zien in de toekomst van hun kind. We erkennen de regiefunctie van ouders en brengen hen in positie als wettelijke vertegenwoordiger van hun kind, zodat zij hun eigen kracht kunnen inzetten.

Hoe

Ouders zijn een belangrijke informatiebron. Problemen in het welbevinden van het kind en/of problemen op school worden thuis vaak in een vroeg stadium zichtbaar. Ouders zijn dan ook een belangrijke partner in het onderwijsproces en zijn het eerste aanspreekpunt als het gaat om de ontwikkeling van hun kind.

De communicatie met ouders is een taak van de school, maar ook van ons samenwerkingsverband. Uitgangspunt is dat ouders up-to-date worden geïnformeerd en zo nodig rechtstreeks betrokken worden: ouders praten mee en werken samen met school en samenwerkingsverband – ook in de netwerkgroepen – aan een passend ondersteuningsaanbod voor hun kind. Dit noemen we educatief partnerschap.

De rol van ouders in het leer- en ontwikkelproces moet worden versterkt door gesprekken te voeren over opvoedingsvisie en wederzijdse verantwoordelijkheden. In de driehoek ouder-kind-professional moet het gesprek gaan over de doelen die het kind zichzelf stelt (bij voorkeur) of doelen die worden gesteld.

In het TOPdossier is ruimte voor invloed en de benodigde instemming van ouders. Zij kunnen het TOPdossier toelichten en inzien via een beveiligde, persoonlijke link. Ouders willen dat er wordt gekeken naar het langetermijnperspectief voor hun kind. Daarom maken we een concreet plan met doelen en evaluaties.

Ouders zijn een gelijkwaardig gesprekspartner in het multidisciplinair overleg (MDO) over hun kind. De vragen zijn steeds: Hoe kunnen we met elkaar samenwerken? Hoe kunnen de verschillende partners die bij een kind betrokken zijn elkaar versterken? In het MDO geven we samen de ondersteuning voor ouders en kind zo goed mogelijk vorm.

Wat

We beogen deze resultaten:

- De school zorgt ervoor dat samen met ouders in elk plan een gezamenlijk perspectief wordt geformuleerd waaraan elke partner bijdraagt. Is er een combinatie nodig van passend onderwijs, zorg en opvoeding? Dan komt die tot stand vanuit één kind, één plan met behulp van het TOPdossier.
- Elke geboden extra ondersteuning (proces en product) wordt via TOPdossier geëvalueerd.
- Alle ouders zijn medeverantwoordelijk voor het bepalen, uitvoeren en evalueren van het onderwijsproces in het algemeen en het ondersteuningsplan (TOPdossier) voor het kind in het bijzonder.

Deel 3

Hoe we samen werken

4 Inrichting passend onderwijs

In dit hoofdstuk laten we zien hoe we ieder kind perspectief bieden met een samenhangend en dekkend netwerk van ondersteuningsvoorzieningen. Passend onderwijs is toegesneden op de behoeften van het kind, zo veel mogelijk op een reguliere basisschool. Heeft een kind extra ondersteuning nodig? Dan kijkt de school samen met de ouders hoe die ondersteuning kan worden geboden. Onze consulenten helpen daarbij.

4.1 Plichten

Passend onderwijs kan alleen een succes zijn als alle partijen hun plichten serieus nemen en met elkaar oplossingen zoeken voor kinderen.

Zorgplicht van scholen

In de Wet passend onderwijs wordt het begrip zorgplicht gebruikt. Scholen hebben zorgplicht: ze zijn ervoor verantwoordelijk dat elke leerling die zich bij een school aanmeldt, een passende plek in het onderwijs krijgt. Dit betekent niet dat de school waar de leerling wordt aangemeld, daadwerkelijk het onderwijs gaat geven. Als blijkt dat de school niet het passende onderwijs kan bieden, dan is het de wettelijke verantwoordelijkheid van deze school (in feite van het schoolbestuur) om een passende onderwijsplek te vinden.²⁰ De bedoeling van de zorgplicht is dat ouders niet meer van de ene naar de andere school worden gestuurd.

Dekkend netwerk

Het samenwerkingsverband geeft uitvoering aan de zorgplicht van de aangesloten scholen/schoolbesturen. We hebben ook de plicht om te zorgen dat bijzondere deskundigheid voorhanden is. Er moet een dekkend netwerk zijn van een volwaardig onderwijsaanbod voor ieder kind. We verbinden 14 schoolbesturen met 105 scholen voor primair en speciaal onderwijs in de gemeenten Alkmaar, Heerhugowaard, Langedijk, Bergen en Heiloo. Op de 105 scholen gaan meer dan 21.000 leerlingen naar school.

Jeugdhulp en preventie vanuit de gemeenten

Gemeenten hebben vanuit de Jeugdwet de plicht om jeugdhulp en ondersteuning te bieden aan kinderen en jongeren die dat nodig hebben. Gemeenten moeten in ieder geval: de jeugdige adviseren, samen met de jeugdige de goede vorm van jeugdhulp kiezen, en zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is. De gemeente heeft ook een preventieplicht: zorgen dat een kind niet aangewezen raakt op jeugdhulp. Als alle partners – ouders of de school – rond het kind tekortschieten, zal de gemeente tijdig moeten ingrijpen.

Verantwoordelijkheid ouders

Ook ouders hebben een plicht: zij zijn en blijven verantwoordelijk voor het welbevinden, de veiligheid en persoonlijkheidsontwikkeling van hun kind (eventueel via passend onderwijs). Ouders hebben het recht en de plicht om hun kind te verzorgen en op te voeden. Op dit opvoedingsrecht is de vrijheid van schoolkeuze gebaseerd. De eindverantwoordelijkheid van ouders geldt ook tijdens de schooltijden.

²⁰ Link: [Memo Zorgplicht](#)

4.2 Ondersteuningsniveaus

Heeft een kind extra ondersteuning nodig? Dan bepaalt de school samen met de ouders welk niveau van ondersteuning passend is. De aanvullende onderwijsondersteuning is deels al op scholen aanwezig door verworven expertise en wordt aangevuld vanuit het samenwerkingsverband in de vorm van arrangementen. Het ondersteuningsniveau wordt bepaald op basis van analyse en evaluatie. Zo wordt bepaald of er meer of minder nodig is²¹. Ons beleid is gekoppeld aan vier ondersteuningsniveaus²². Ook de begroting is hierop gebaseerd.

4.3 Basisondersteuning en lichte ondersteuning (niveau 0 en 1)

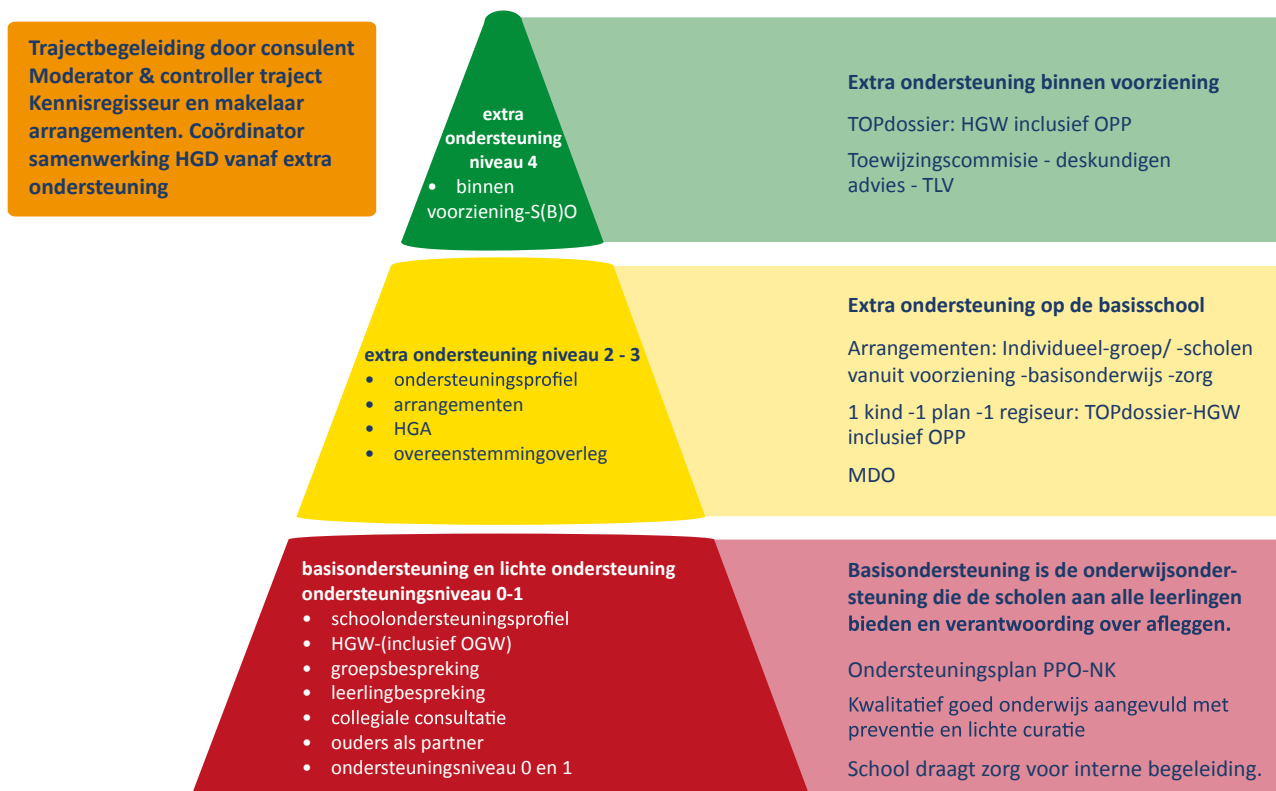
Alle scholen bieden de binnen het samenwerkingsverband vastgestelde basisondersteuning. De scholen organiseren deze ondersteuning zelf, met de daartoe beschikbaar gestelde middelen. De basisondersteuning is toereikend voor leerlingen die functioneren zonder dat de eigen veiligheid of die van hun omgeving in het geding komt.

Vijf aspecten van de basisondersteuning:

1. De basiskwaliteit van de school (die de inspectie vaststelt) is op orde.
2. De school kan doeltreffende aanpassingen doorvoeren voor toegankelijk onderwijs.
3. De school werkt planmatig op het niveau van de leerling.
4. De school verzorgt preventieve en licht curatieve interventies (via protocollen dyslexie en dyscalculie, fysieke en/of sociale toegankelijkheid, curatieve ondersteuning in samenwerking interne en externe specialisten).
5. De school stemt de basis- en lichte ondersteuning af op de algemene onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de schoolpopulatie.

De school heeft dit alles vastgelegd in het schoolondersteuningsprofiel. (zie 4.3.2) Scholen die het niveau van basisondersteuning nog niet hebben bereikt, maken een plan van aanpak voor een verbetertraject en informeren het samenwerkingsverband.

Figuur. Niveaus van ondersteuning. Het samenwerkingsverband is betrokken bij het gele en groene vlak.

²¹ Link: [werkwijze](#) en [TOPdossier en handleidingen: stappen en procedures](#)

²² Link: [Toelichting ondersteuningsniveaus](#)

4.3.1 Budget basisondersteuning

Alle scholen krijgen een budget per leerling voor de basis- en lichte ondersteuning. Ze kunnen daarmee bijvoorbeeld lichte arrangementen realiseren bovenop het reguliere onderwijsaanbod. Scholen kunnen het budget ook inzetten om goede preventieve of licht curatieve ondersteuning te bieden, waarbij zo snel mogelijk na signalering oplossingen geboden worden. Jaarlijks geven scholen inzicht in de wijze waarop ze de basis- en lichte ondersteuning versterken.

Scholen kunnen het budget 'lichte ondersteuning' op verschillende manieren inzetten:

- Professionalisering
- Organiseren van lichte, aantoonbaar doelmatige ondersteuningsarrangementen
- Extra inzet intern begeleider, uitvoeren van onderzoeken (er is ook onderzoeksbudget opgenomen in de reguliere lumpsum), et cetera
- Extra handen in de klas
- Specifieke ondersteuning van specialisten op school (bijvoorbeeld gekoppeld aan groepen leerlingen, de individuele leerling of het zorgteam)

4.3.2 Schoolondersteuningsprofiel

Elke school is wettelijk verplicht om een schoolondersteuningsprofiel te hebben: een overzicht van de ondersteuning die de school kan bieden aan leerlingen die dat nodig hebben.

Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland heeft samen met de schoolbesturen en in overleg met de ondersteuningsplanraad (OPR) een herkenbaar format ontwikkeld voor het schoolondersteuningsprofiel²³. Dit wordt vanaf schooljaar 2016-2017 ingevoerd, zodat ouders vanaf schooljaar 2017-2018 op elke basisschool een vergelijkbaar opgebouwd profiel kunnen inzien. Zo krijgen zij sneller inzicht in verschillen tussen scholen. Diversiteit is belangrijk voor de keuzemogelijkheden en het dekkend onderwijsaanbod.

Op basis van de schoolprofielen stelt het samenwerkingsverband de basisondersteuning vast. We leggen alle profielen bij elkaar om te beoordelen of we een dekkend aanbod realiseren en welke extra ondersteuning nodig is. Doel is dat alle leerlingen passend onderwijs krijgen, waarbij we rekening houden met de anti-discriminatiewetgeving zoals de Wet gelijke behandeling bij handicap en/of chronische ziekten (Wgbh/cz).

4.4 Extra ondersteuning (niveau 2 en 3)

Voor extra ondersteuning kunnen scholen een beroep doen op het samenwerkingsverband. We doen dat wat nodig is. Vooraf stellen we gezamenlijk een ontwikkelingsperspectief op voor kind, ouders en leerkracht. De juiste deskundigheid wordt ingezet waar die het verschil kan maken.

We werken met een TOPdossier. Daarin verzamelen we samen met de school, ouders en het kind de juiste gegevens voor een Totaal Ontwikkel Plan. Wat is de ondersteuningsvraag? Wat zijn de cruciale doelen? Welke onderwijsbehoefte heeft het kind? Welke ondersteuningsbehoefte heeft de leerkracht? Wat gaan we doen? De extra ondersteuning is gericht op duurzame versterking van het kind en de leerkracht. Onze consultants passend onderwijs kijken ook hoe ze de school kunnen ondersteunen in het zelf tegemoetkomen aan onderwijsbehoeften van een kind of meer kinderen.

In het samenwerkingsverband zijn drie routes mogelijk²⁴:

- Route 1: De route voor een individuele leerling of een groep leerlingen van dezelfde school.
- Route 2: Extra ondersteuning voor een groep leerlingen met eenzelfde type specifieke onderwijsbehoeften op meerdere scholen in het werkgebied.
- Route 3: Innovatieprojecten passend onderwijs. In een werkgebied kan blijken dat er extra onderwijsbehoeften zijn, waarvoor een compleet nieuwe aanpak de beste oplossing is. Een innovatieproject passend onderwijs leidt tot een verbreding van het onderwijsaanbod dan wel tot een flexibilisering van het bestaande aanbod.

We hebben ook de routes beschreven richting een lager ondersteuningsniveau²⁵: we kunnen opschalen en terugschakelen, zodat we steeds blijven aansluiten op de voortgang en behoefte van het kind.

²³ Link: [schoolondersteuningsprofiel](#)

²⁴ Link: [Memo Werkwijze extra ondersteuning](#)

²⁵ Link: [TOPdossier en handleidingen: stappen en procedures](#)

4.4.1 Ambulante begeleiding

Ambulant begeleiders zijn vanuit het samenwerkingsverband flexibel inzetbaar. Een ambulant begeleider wordt ingezet naar aanleiding van een ondersteuningsvraag van een school die is vastgelegd in het TOPdossier.²⁶

Ambulant begeleiders zijn onderwijsprofessionals (hbo+) met een aanvullende specifieke deskundigheid. Specialismen:

1. Deskundig in gedrag en leren-leren: ambulant begeleiders van Gedragpunt (Aloysius Stichting)
2. Deskundig in onderwijs aan lichamelijk gehandicapte kinderen en kinderen met ernstige leer- en ontwikkelproblemen: ambulant begeleiders van Heliomare onderwijs.
3. Deskundig in auditieve, taal- en communicatieproblemen: ambulant begeleiders van Viertaal.

4.4.2 Tijdelijke interventie en observatie

In sommige situaties is het niet direct duidelijk welke ondersteuning het beste is voor een kind. Ook kan een situatie vastlopen zonder dat er een directe oplossing voor handen is. Dan kan een tijdelijke interventie- of observatieplaatsing in het speciaal (basis) onderwijs (s(b)o) wenselijk zijn. Van daaruit kan de best passende vervolgstap worden bepaald.

Een tijdelijke interventie- of observatieplaatsing heeft een duur van 10 tot 20 weken.²⁷ Tijdens de plaatsing wordt voorzien in onderwijs dat voldoet aan de inspectie-eisen.

4.5 Toewijzing voorziening speciaal (basis)onderwijs (niveau 4)

Als aan de onderwijsbehoeften van een kind het best tegemoet wordt gekomen in het speciaal (basis) onderwijs, dan wordt de route van toewijzing gevolgd. Tijdens deze route stelt het multidisciplinair overleg (MDO) de noodzaak van toewijzing vast.²⁸

4.5.1 Toelaatbaarheidsverklaring

Het samenwerkingsverband heeft de taak om te beslissen of een leerling wordt toegelaten tot het speciaal (basis) onderwijs. De school waar de leerling is aangemeld of ingeschreven, vraagt hiervoor een toelaatbaarheidsverklaring aan bij de toewijzingscommissie.

Bij een positief advies geven wij een verklaring af met daarop vermeld het nummer van de toelaatbaarheidsverklaring, de start- en einddatum en het overeengekomen bekostigingsniveau van de ondersteuning (categorie 1, 2 of 3).

²⁶ Link: [Memo Inzet Ambulante begeleiding](#)

²⁷ Link: [Tijdelijke interventie- en observatieplaatsingen](#)

²⁸ Link: [TOPdossier en handleidingen: stappen en procedures](#)

De toelaatbaarheidsverklaring heeft in principe een tijdelijke geldigheid (ten minste één jaar). Doorgaans bekijken we na ieder jaar opnieuw welk arrangement past bij de betreffende leerling. Wanneer duidelijk is dat een leerling hoogstwaarschijnlijk niet terug zal keren naar het regulier onderwijs, is een verklaring voor meerdere jaren mogelijk. Onze toewijzingscommissie monitort de aanmeldingen, plaatsingen en terugplaatsingen.

4.5.2 Toewijzingscommissie

De toewijzingscommissie bestaat uit: de algemeen directeur van het samenwerkingsverband, een orthopedagoog met GZ-registratie, jeugdarts, consulent voorzieningen van het samenwerkingsverband (orthopedagoog) en consulent passend onderwijs van het werkgebied. De jeugdarts, orthopedagoog en consulent zijn de deskundigen.

Het advies kan wanneer nodig worden aangevuld door de behandelaar van de leerling, zoals een kinder- of jeugdpsycholoog, een pedagoog, een arts of een kinderpsychiater.

Voor de toekenning is een volledig ingevuld TOPdossier nodig, met instemming van de ouders. Wanneer de ouders, de verwijzende school, de ontvangende school en de consulent overeenstemming hebben, dan bepaalt de toewijzingscommissie – op basis van de onderbouwing – de duur van de toelaatbaarheid en de vergoedingscategorie. Wanneer er geen overeenstemming is, dan telt het oordeel van de behandelaar zwaar bij de afweging.

4.5.3 Rechtstreekse instroom vanuit voorschoolse voorzieningen

Voor een kleine groep leerlingen is al vroeg duidelijk dat zij aangewezen zullen zijn op het speciaal onderwijs. Deze leerlingen volgen niet de reguliere toewijzingsroute. Onze consulent onderhoudt contact met de (speciale) voorschoolse voorzieningen en treedt op als trajectbegeleider. Ook voor deze kinderen wordt een gezamenlijk ontwikkelingsperspectief en plan gemaakt (hiervoor hebben we een eigen TOPdossier-licentie). Ernstig meervoudig beperkte leerlingen (EMB-leerlingen) worden toegelaten via een vereenvoudigde procedure.²⁹

4.6 Onderwijszorgarrangementen

Voor een dekkend aanbod aan onderwijs, ondersteuning en jeugdhulp op ondersteuningsniveau 3 of 4 is nauwe samenwerking tussen onderwijs en zorg noodzakelijk. Dit kan via zogenaamde onderwijszorg-

arrangementen (OZA's). Ook hier is het TOPdossier een belangrijk instrument om een integraal plan te maken. De school heeft de regie over het opstellen van het onderwijsplan. Bij de jeugdhulpverlening door de gemeenten hebben ouders de regie over het opstellen van een gezinsplan. Bij het integrale OZA moet rekening gehouden worden met deze regiefuncties.

4.6.1 Waarom is een onderwijszorgarrangement van belang?

Het doel van een OZA is een ononderbroken ontwikkelingsproces voor het kind, via een integrale aanpak op school, in de vrije tijd en thuis. De school is deskundig in onderwijs en leerproblemen en wordt gezien als vind- en werkplaats voor ontwikkelingsproblemen. De school handelt in nauwe samenwerking met ouders en jeugdhulp.

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Uitgangspunt is dat het recht op zorg de toegang tot onderwijs niet in de weg mag staan en dat er ook zorg in onderwijstijd geboden wordt.

Afhankelijk van de ontwikkelbehoefte wordt maatwerk geboden: onderwijs en zorg ondersteunen de ouders bij hun taak vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid. Er wordt samengewerkt op basis van één kind, één plan en één regisseur. Dit samenspel vraagt om maatwerk en dialoog op casusniveau en faciliterende kaders op bestuurlijk en organisatieniveau.

4.6.2 Zicht op onderwijszorg

Op dit moment hebben gemeenten en schoolbesturen in onze regio onvoldoende zicht op de wijze waarop OZA's inhoudelijk, organisatorisch en financieel zijn ingericht. Van belang is om met elkaar in gesprek te gaan. De transformatie vraagt om een nieuwe manier van integraal arrangeren.

De doorontwikkeling van OZA's is een van de ambities uit de transformatieagenda passend onderwijs–jeugdhulp van gemeenten en onderwijs, en onderdeel van dit ondersteuningsplan. Gemeenten en het samenwerkingsverband zijn in gesprek om een goed beeld te krijgen van de huidige OZA's in de regio en om beleid te ontwikkelen. Dit proces wordt begeleid vanuit het landelijk ondersteuningsaanbod van het Nederlands Jeugdinstituut.

²⁹ Link: [memo onderwijszorg voor ernstig meervoudig beperkte kinderen \(EMB\)](#)

4.7 Doorgaande lijn

Ieder kind is gebaat bij een soepele doorgaande lijn van 0 tot 18 jaar. We hebben daarover afspraken gemaakt met voorschoolse voorzieningen en het voortgezet onderwijs.

4.7.1 Voorschoolse voorzieningen

Voor bijna alle kinderen is de overstap naar de basisschool ingrijpend. Voor kinderen die in de voorschoolse periode al veel ondersteuning nodig hebben, is het van belang dat deze goed wordt voortgezet. In de praktijk is dat niet altijd eenvoudig, vanwege de vele betrokken aanbieders van kinderopvang of peuterspeelzaalwerk die binnen de gemeenten actief zijn. Alle betrokkenen zijn verantwoordelijk voor goede afspraken en afstemming bij de overdracht naar de basisschool, zeker bij kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. In onze regio is de overdracht momenteel op verschillende manieren geregeld. We zijn altijd op zoek naar optimale aansluiting tussen de voorschoolse voorzieningen en de basisschool.

4.7.2 Voortgezet onderwijs

De samenwerkingsverbanden voor primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO) werken nauw samen en zijn allebei vertegenwoordigd in de werkgroep POVO. Deze werkgroep heeft een werkwijze opgesteld voor een eenduidige advisering, aanmelding, overdracht, toelating en plaatsing op een school voor voortgezet onderwijs (VO). De uitgangspunten zijn vastgelegd in de POVO-procedure³⁰. We sluiten aan bij de overdracht via OverStapserviceOnderwijs (OSO).

Meer informatie over ondersteuning in het VO is te vinden in het ondersteuningsplan van Samenwerkingsverband VO/VSO Noord-Kennemerland.

4.8 Thuiszitters

De vijf gemeenten en de samenwerkingsverbanden PO en VO van Noord-Kennemerland vinden thuiszitten géén optie. Door een gezamenlijke aanpak (thuiszitters-pact) kunnen we elkaars inspanningen versterken om:

- Een thuiszitter te voorkomen.
- Een thuiszitter te begeleiden of terug te leiden naar passend onderwijs op een passende plek.
- Belemmeringen in de deelname aan het onderwijs te signaleren en proactief op te pakken.

Wanneer er op de basisschool al belemmerende factoren zijn in de deelname aan het onderwijs, is dit een voorspeller van thuiszitten/schooluitval in het voortgezet onderwijs³¹. Om die reden is deelname aan het onderwijs opgenomen als item in het TOPdossier.

Met de gemeenten is afgesproken dat er alleen nog vrijstellingen van onderwijs worden gegeven, als het samenwerkingsverband daarbij betrokken is.

Van leerplicht naar leerrecht

We maken een omslag in het denken van leerplicht naar leerrecht. Daarbij denken we allereerst vanuit het perspectief van het kind: wat heeft het kind nodig? Zo realiseren we het recht op onderwijs voor ieder kind. Dit ondersteuningsplan gaat dus niet uit van het aanbod maar van de individuele onderwijsbehoeften van de leerling.

³⁰ Link: [POVO-procedure](#)

³¹ Link: [Memo Thuiszittersaanpak](#)

5. De organisatie van het samenwerkingsverband

Dit hoofdstuk beschrijft hoe wij ons organiseren om onze taak zo goed mogelijk uit te voeren.

5.1 Organisatie

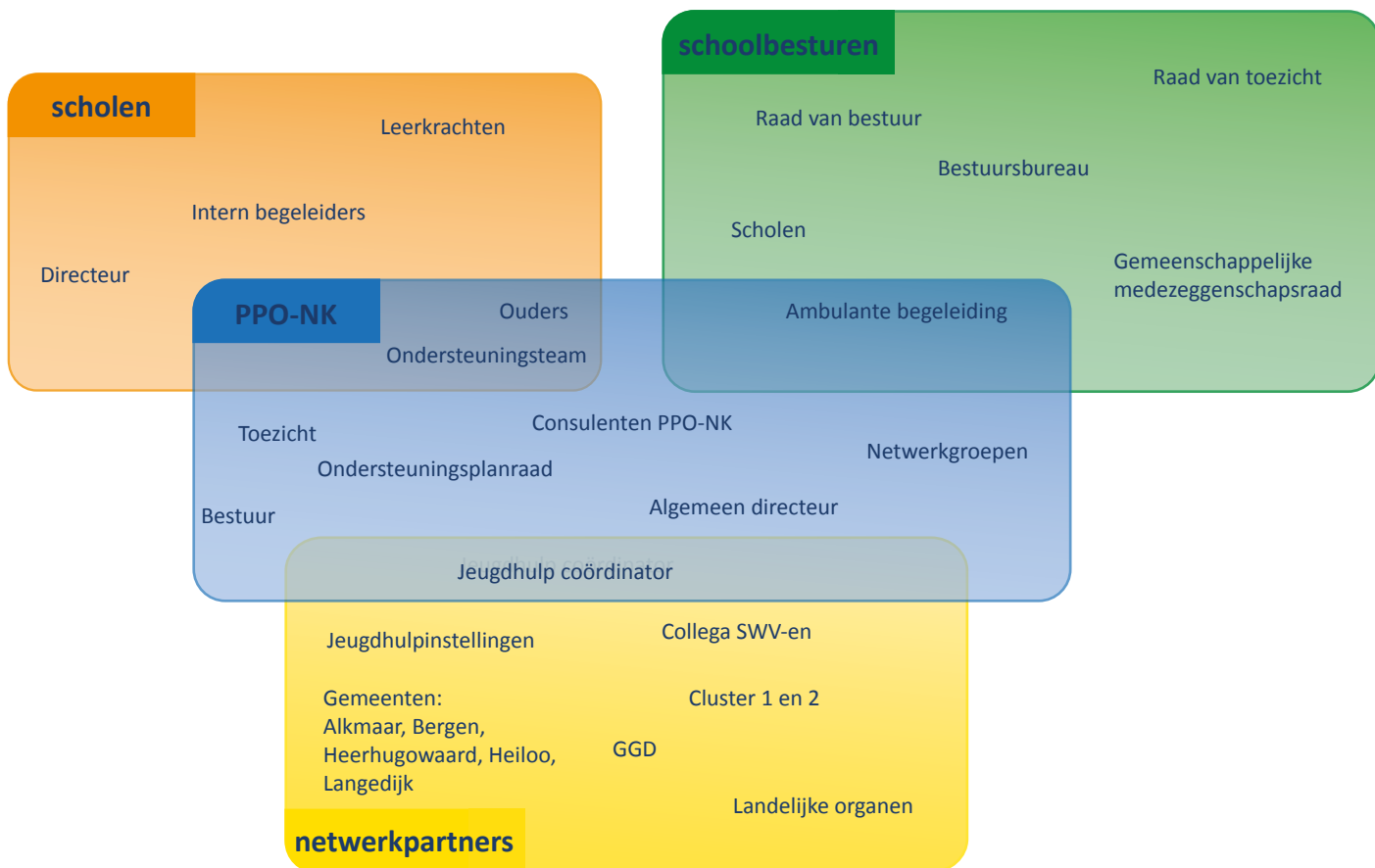
Wij zijn een stichting met een algemeen bestuur en een algemeen directeur. De bestuurders van de 14 deelnemende schoolorganisaties vormen het bestuur en de opdrachtgever van de algemeen directeur. De algemeen directeur voert haar bestuurlijke taken uit binnen een breed mandaat³².

We zijn een netwerkorganisatie waarbinnen het bestuur, het intern toezicht en de ondersteuningsplanraad (de vertegenwoordiging van ouders en onderwijsprofessionals) samenwerken als een organisch geheel. We

streven naar een samenhangend en samenwerkend besturingssysteem waarbij bestuur, toezicht en medezeggenschap elkaar scherp houden.

5.1.1 Governance³³

In het ondersteuningsplan 2014-2018 is vastgelegd dat er wordt toegewerkt naar een Raad van Toezicht model. Tijdens deze planperiode is, na enige bestuurlijke sessies over dit onderwerp, besloten om – als tussenschap naar een daadwerkelijke scheiding tussen bestuur en toezicht – een situatie te creëren die daar zo dicht mogelijk bij in de buurt komt, met een maximaal mandaat voor de directeur en een toezichthoudende rol van het bestuur.

³² Link: [Deelnemende besturen](#)

³³ Link: [statuten– toezichtskader - commissie](#)

De volgende zaken zijn in gang gezet:

- Het managementstatuut is gewijzigd en vastgesteld. De wijziging is niet inhoudelijk, maar is erop gericht de verantwoordelijkheidsverdeling tussen bestuur en directeur scherper neer te zetten, om beter aan te sluiten bij de statuten.
- Omdat het bij scheiding tussen bestuur en toezicht niet alleen gaat om de structuur, maar ook om gedrag en rolneming van alle betrokkenen, is een beknopt toezichtkader opgesteld als 'moreel kompas' van het samenwerkingsverband. Voor het bestuur is het toezichtkader een belangrijke leidraad waarop het zijn toezichthoudende rol baseert.
- Om geleidelijk handen en voeten geven aan de rol van de interne toezichthouder, heeft het bestuurlijk overleg drie commissies ingesteld: een commissie financiën, een commissie kwaliteit en een remuneratiecommissie. De commissies adviseren het bestuur van het samenwerkingsverband vanuit de toezichthoudende rol. De commissieleden worden benoemd door het bestuur. Bij verdere invulling van de governance zal ook de duur van de benoeming worden bepaald. De code goed bestuur is van toepassing voor de commissieleden. Opdracht, samenstelling en werkwijze van de commissies zijn vastgesteld in een bestuursreglement.

Het managementstatuut, toezichtkader en bestuursreglement worden in het voorjaar van 2018 geëvalueerd. Verdere vervolgstappen bepalen we mede op basis van de uitkomsten van de motie Ypma. Deze betreft de ontwikkeling van een landelijke code goed bestuur en een onderzoek naar onafhankelijk toezicht op samenwerkingsverbanden.

5.1.2 Medezeggenschap

Wij kennen twee vormen van medezeggenschap: de ondersteuningsplanraad (OPR)³⁴ en de medezeggenschapsraad (PMR) voor het personeel van het samenwerkingsverband. De PMR bestaat uit 2-3 leden die uit en door het personeel worden gekozen. De PMR³⁵ heeft instemmingsbevoegdheid op bestuursbesluiten over het personeel en adviesbevoegdheid op andere besluiten, zoals omschreven in het reglement van de medezeggenschapsraad. De OPR bestaat uit ouders en onderwijspersoneel van de schoolbesturen. De OPR is bevoegd om aan het bestuur voorstellen te doen over aangelegenheden die het samenwerkingsverband betreffen en om standpunten kenbaar te maken.

5.2 Professionals

Als organisatie streven we naar de juiste omvang en samenstelling om onze wettelijke taken perfect uit te voeren: lean en mean. Lean gaat daarbij over de ambitie om ons continu te verbeteren en het vermogen innovatief te denken. Mean gaat over vaardigheid en over 'van waarde zijn'. Daarin investeren we onder andere door reflectie en professionalisering. Met een compact team verbinden we professionals op de 105 scholen en netwerkpartners.

5.2.1 Intern

Naast de algemeen directeur zijn er bij het samenwerkingsverband medewerkers in dienst met de expertises handelingsgericht arrangeren, toelaatbaarheid en trajectbegeleiding (de consultants/het ondersteuningsteam). Daarnaast bestaat het team uit een managementassistent en een coördinator bedrijfsvoering/beleidsmedewerker. Het vaste team heeft een omvang van 11,7 fte. De verwachting is dat deze omvang de komende jaren stabiel blijft. De omschrijvingen van de functies zijn vastgelegd in het functieboek³⁶.

Algemeen directeur

De dagelijkse leiding van de organisatie ligt in handen van de algemeen directeur. Deze voert alle door het bestuur gemandateerde taken uit die zijn vastgelegd in een nog op te stellen bestuursreglement.

De directeur draagt zorg voor:

- De strategische visie en de verbinding tussen inhoud, financiën en personeel.
- De afstemming met de diverse regionale en landelijke netwerkpartners.
- De borging van de missie en visie.
- Het opstellen van het ondersteuningsplan dat door het besturenoverleg wordt vastgesteld.
- Monitoring van de ondersteuningstoewijzing.
- Het virtueel expertisecluster ([zie 5.2.2](#)), met daarin de ondersteuning en begeleiding vanuit specifieke expertise en de bovenschoolse onderwijsarrangementen.

³⁴ Link: [ondersteuningsplanraad](#)

³⁵ Link: [reglement PMR](#)

³⁶ Link: [Functieboek](#)

Ondersteuningsteam

Het ondersteuningsteam bestaat uit consultants passend onderwijs. Iedere groep scholen in een werkgebied krijgt een consultant toegewezen. Deze is het schakelpunt tussen:

- De school en het virtueel expertisecluster met de netwerkpartners voor het inzetten van passende ondersteunings- of onderwijsarrangementen.
- De school en de toewijzingscommissie.
- Scholen in hetzelfde werkgebied om met elkaar een goede afstemming te waarborgen.

Het ondersteuningsteam opereert binnen een netwerkorganisatie en werkt samen en onderhoudt contacten met de netwerkpartners. Een belangrijke partner is de contactpersoon van jeugdhulp die verbonden is aan het werkgebied.

Elk werkgebied beschikt over een budget voor extra ondersteuning op de basisschool. Samen met de directeuren en intern begeleiders zijn de consultants verantwoordelijk voor het doelmatig inzetten van deze middelen.

5.2.2 Virtueel expertisecluster

Het virtueel expertisecluster bevat de expertise uit specifieke onderwijsvoorzieningen, disciplines en netwerkpartners (zoals ambulante begeleiding, het schoolmaatschappelijk werk, de Centra voor Jeugd & Gezin, het speciaal (basis)onderwijs, de integrale vroeghulp).

Het virtueel expertisecluster bundelt de krachten en deskundigheid. We willen flexibele en integrale oplossingen bieden voor alle specialistische ondersteuningsvragen van kinderen, ouders en scholen. Het samenwerkingsverband organiseert en begeleidt de samenwerking, zodat we een dekkend netwerk van passend onderwijs bieden.

Het virtueel expertisecluster heeft als doel:

- Goede voorzieningen, passend bij specifieke onderwijsbehoeften en ondersteuningsvragen.
- Uitwisseling van kennis en ervaringen in het samenwerkingsverband.
- Samenhangend geheel van voorzieningen voor thuisnabij onderwijs.

5.2.3 Netwerkgroepen

De netwerkgroepen zijn adviesgroepen die strategische thema's vertalen naar werkwijzen. De leden bestaan uit bestuurders, directeuren, leerkrachten, professionals en/of ouders, afhankelijk van het onderwerp. Elk lid neemt deel met een mandaat en draagt zorg voor de communicatie met de achterban. Netwerkgroepen kunnen tijdelijk van aard zijn of voor een langere periode worden ingericht. Voorbeelden van thema's: werkgebieden, nieuwkomers, thuiszitters, governance, onderwijszorgarrangementen, hoogbegaafdheid en TOPdossier.

Link: [Ondersteuningsteam Wie Is Wie](#)

5.3 Werkgebieden

Kinderen in Noord-Kennemerland krijgen passend onderwijs dicht bij huis: in acht wijk- en dorpsgerichte werkgebieden werken alle scholen samen. Over de muren van de schoolbesturen heen. Per werkgebied ondersteunt één consulent – als verbindende factor – de scholen. In ieder werkgebied leren de scholen met en van elkaar. Naast de consulent heeft ieder werkgebied een coördinator jeugdhulp. Ook wordt er nauw samengewerkt met leerplichtambtenaren.

Schooldirecteuren, intern begeleiders, consultants en coördinatoren jeugdhulp van een werkgebied komen elke vier maanden bij elkaar om ontwikkelingen te bespreken: het aantal ondersteuningsvragen, toelaatbaarheidsverklaringen, de inzet van ambulante begeleiding, de multidisciplinaire overleggen en de besteding van middelen.

Budgetten per werkgebied

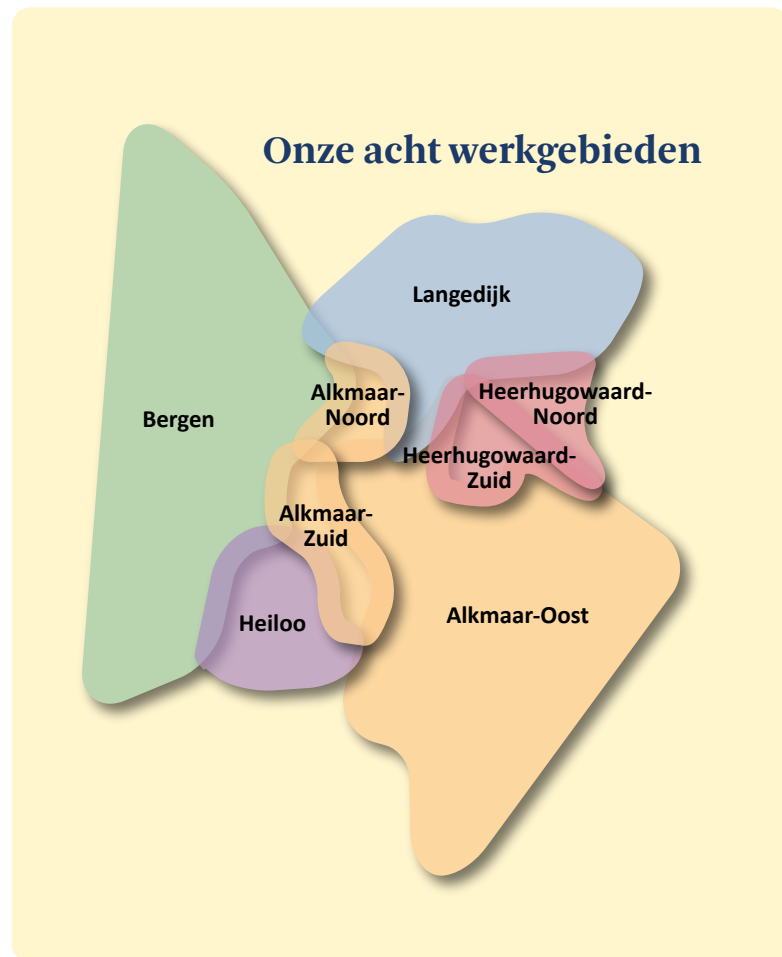
De besteding van financiële middelen is voor een deel gekoppeld aan de werkgebieden: elk werkgebied heeft een eigen budget³⁷. Scholen kunnen direct een beroep doen op middelen, zodat er snel geschakeld kan worden. Ze kunnen de budgetten ook schooloverstijgend inzetten: voor een gezamenlijke aanpak voor een groep kinderen of voor innovaties in passend onderwijs. De netwerkgroep werkgebieden monitort de voortgang en adviseert de directeur.

5.4 Communicatie

Wij zijn bij uitstek een netwerkorganisatie: scholen, schoolbesturen, gemeenten en instellingen werken op veel terreinen met elkaar samen. Het werk brengt met zich mee dat we met veel uiteenlopende doelgroepen communiceren. Per doelgroep wordt steeds goed nagedacht over informatiebehoefte, boodschap en middel.

De bijdrage die communicatie kan leveren is divers en ligt vooral in het organiseren van draagvlak voor de gezamenlijke doelen vanuit het ondersteuningsplan, het uitwisselen en stroomlijnen van informatie, faciliteren van medewerkers en het samenbrengen van partijen.

In dialoog met medewerkers, ouders en het bestuur is er een communicatieplan vastgesteld³⁸. De komende jaren zullen de ambities uit dit plan gerealiseerd worden.

³⁷ Link: [Memo Werkwijze extra ondersteuning](#)

³⁸ Link: [Communicatieplan 2015-2018, Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland](#).

5.5 Klachten, bezwaren, geschillen

Wij doen er alles aan om te voorkomen dat discussies van het samenwerkingsverband met ouders, scholen of schoolbesturen uitlopen op een formele procedure. Mocht het toch onvermijdelijk zijn, dan zijn er binnen het samenwerkingsverband diverse zaken geregeld om er met de partijen zo goed mogelijk uit te komen.

5.5.1 Klachten en bezwaren

Een klacht betekent dat er mogelijk onduidelijkheid bestaat over de juiste ondersteuning voor een kind, de communicatie, onze werkwijze of dienstverlening.

Uiteraard nemen wij klachten serieus. Als ouders of medewerkers een klacht hebben, dan zorgen wij zo snel mogelijk voor een oplossing. Daartoe hanteren wij een klachtenregeling.³⁹ De bedoeling is uiteraard om er samen uit te komen. Als dat niet mogelijk is, dan kan de klager zich wenden tot de onafhankelijke Landelijke Klachtencommissie Onderwijs. We hebben ook een externe vertrouwenspersoon.

5.5.2 Onderlinge geschillen

Bij onderlinge geschillen tussen de deelnemende schoolbesturen van het samenwerkingsverband, kunnen een of meerdere schoolbesturen het geschil voorleggen aan de landelijk ingestelde geschillencommissie. Regels over de gang naar de geschillencommissie:

1. Eerst zoeken de schoolbesturen in onderling overleg naar een oplossing voor het geschil. Het bestuur van het samenwerkingsverband stimuleert dit overleg.
2. Als dat niet lukt, dan schakelt het bestuur van het samenwerkingsverband een mediator in.
3. Leidt mediation niet tot een oplossing, dan mag elk schoolbestuur dat betrokken is bij het geschil dit voorleggen aan de geschillencommissie.

5.5.3 Geschillen medezeggenschap

Het samenwerkingsverband is voor geschillen in de medezeggenschap aangesloten bij de Landelijke Geschillencommissie. Bij het ontstaan van een geschil volgen we de procedure zoals vastgelegd in de Wet Medezeggenschap op Scholen.

5.6 Netwerkpartners

Het samenwerkingsverband werkt samen met collega-samenwerkingsverbanden, cluster 1 en 2, leerkrachtenopleidingen en landelijke netwerken. De samenwerking met ouders en gemeenten beschrijven we in hoofdstuk 6 en 7.

5.6.1 Collega-samenwerkingsverbanden

Met de samenwerkingsverbanden in de directe omgeving onderhouden wij intensieve relaties. Op operationeel niveau worden afspraken gemaakt over grensverkeer en toelaatbaarheidsverklaringen. Op beleidsniveau zoeken we afstemming rondom toewijzing, procedures en kwaliteitszorg. De directeur is ook lid van het landelijk netwerk voor leidinggevenden van samenwerkingsverbanden PO.

5.6.2 Cluster 1 en 2

We hebben afspraken met de samenwerkingsverbanden die onderwijsarrangementen bieden aan kinderen die blind/slechtziend zijn (cluster 1) of kinderen die doof/slechthorend zijn of een spraak/taalprobleem hebben (cluster 2). Voor leerlingen met auditieve, taal- en communicatieproblemen zijn afspraken gemaakt met de ambulante begeleiding van Viertaal.

Met elkaar bekijken we wat de beste onderwijssteuning is voor een leerling, wie deze het beste kan bieden en op welke manier. Op verzoek leveren de onderwijsaanbieders binnen de samenwerkingsverbanden van cluster 1 en cluster 2 hun expertise.

5.6.3 Leerkrachtenopleidingen

Een belangrijke partner zijn de leerkrachtenopleidingen. Het is van groot belang dat startende leerkrachten goed zijn toegerust voor passend onderwijs. Waar mogelijk leveren we een bijdrage aan de beroepenveldcommissies van leerkrachtenopleidingen in de regio.

5.6.4 Landelijke netwerken

We stemmen af met landelijke partners zoals de PO-raad, de vereniging van leidinggevenden van samenwerkingsverbanden, het netwerk van samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, ouderverenigingen en landelijke onderwijs(zorg)consulenten.

³⁹ Link: [Verskil van mening, klachtregeling](#)

6. Samenwerken met ouders

Ouders zijn in ons samenwerkingsverband educatieve partners. Zij zijn altijd betrokken bij het bepalen van passend onderwijs voor hun kind. Ze nemen deel aan het multidisciplinair overleg (MDO) met de leerkracht, intern begeleider en de consulent passend onderwijs. Ouders zijn gelijkwaardige partners in de besluitvorming en geven toestemming voor de uitvoering van gemaakte afspraken. Tijdens het MDO maken we stapsgewijs een passend plan en leggen we afspraken vast. Het TOPdossier, een webbased programma, helpt ons hierbij.

6.1 Oudersteunpunt

Passend primair onderwijs Noord-Kennemerland richt een steunpunt in voor ouders. Daar kunnen ze terecht met vragen over passend onderwijs. Het Oudersteunpunt ondersteunt ouders bij hun zoektocht naar passend onderwijs voor hun kind.

In de meeste gevallen verloopt de samenwerking tussen de school en ouders goed. De scholen kunnen zelf de ondersteuning van ouders vormgeven. Wanneer dat niet lukt, kan het Oudersteunpunt ouders informeren, adviseren en waar nodig bemiddelen tussen ouders en school.

Het steunpunt kent een laagdrempelige toegang voor ouders: online en telefonisch. Ook gesprekken op school en huisbezoeken behoren tot de mogelijkheden.

Het samenwerkingsverband onderzoekt of er voor het Oudersteunpunt gebruikgemaakt gaat worden van ondersteunende partners die ervaring hebben met dergelijke voorzieningen (zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin).

6.2 De Ondersteuningsplanraad (OPR)⁴⁰

Wij hebben een ondersteuningsplanraad (OPR): een medezeggenschapsraad van ouders en personeelsleden van de scholen in het samenwerkingsverband. De OPR beoordeelt het ondersteuningsplan (instemmingsrecht). Ook kan de OPR onderwerpen aandragen om te bespreken met het bestuur of op eigen initiatief adviezen geven.

De OPR bestaat uit 14 leden: 7 ouders en 7 personeelsleden. De zetels zijn verdeeld over 4 kiesgroepen; te weten 6 zetels voor kiesgroep groot (Flore, Saks en Ronduit), 4 zetels voor de kiesgroep midden (Atrium, De Blauwe Loper, Tabijn en ISOB), 2 zetels voor kiesgroep klein (Ithaka, Freinetschool, VGPO-WN, Scholen van het Rozenkruis en El-Amal) en 2 zetels voor kiesgroep speciaal (basis)onderwijs (scholen van de schoolbesturen Heliomare, Aloysius, Saks en Ronduit).

6.3 Privacy

We hebben persoonsgegevens van leerlingen nodig om onze taken goed te kunnen uitvoeren. De school heeft en houdt de regie en controle over deze gegevens. Daarnaast moeten ouders weten wat er met informatie gebeurt en met de school bepalen aan wie er gegevens worden verstrekt.

Scholen en hun interne begeleiders verwerken persoonsgegevens van leerlingen in het Totaal Ontwikkel Plan (TOPdossier). Dit systeem voldoet aan wet- en regelgeving.

Ons privacyreglement bevat de spelregels en rechten en plichten, waaronder de mogelijkheid voor ouders om een klacht in te dienen indien zij van mening zijn dat er onzorgvuldig met gegevens is omgegaan.⁴¹

⁴⁰ Link: [statuut OPR](#)

⁴¹ Link: [Privacy-reglement en bewerkersovereenkomst](#)

7. Samenwerken met gemeenten

Passend onderwijs en jeugdhulp gaan hand in hand, zodat elke leerling het onderwijs en zorg krijgt die nodig zijn. De afgelopen jaren is er veel overleg geweest tussen de samenwerkingsverbanden PO en VO, schoolbesturen en de gemeenten Alkmaar, Bergen, Heerhooftwaard, Heiloo en Langedijk. Het resultaat is de transformatieagenda passend onderwijs-jeugdhulp met een gezamenlijke visie. Kernwoorden: investeren in de samenwerking met ouders, meer preventie en meer eigen kracht.

De gezamenlijke visie is vertaald naar acht ambities met bijbehorende acties⁴².

1. Een gedeelde langetermijnvisie
2. Doorontwikkeling van onderwijszorgarrangementen (OZA's)
3. Thuiszitten is geen optie, gemeenten en onderwijs werken samen aan een optimale voorbereiding van alle jongeren op participatie in de samenleving
4. Naadloze verbinding jeugdhulp en school
5. Optimale aansluiting jeugdhulp bij specifieke doelgroep opvangvoorzieningen, sbo, so en vso
6. Eigen kracht: partnerschap met ouders en kind
7. Alle voorzieningen zijn in kaart gebracht en verbonden met het onderwijs
8. Maatwerk populatie- en themabebanding

Er is een overlegstructuur ingericht op beleids- en bestuursniveau om de ambities van de transformatieagenda te realiseren. Daarmee bewaken we de samenhang tussen onderwerpen. Alle disciplines zijn vertegenwoordigd in een projectgroep, zodat we effectief en efficiënt werken. We voorkomen dat op verschillende plekken hetzelfde gesprek plaatsvindt: onderwerpen die verschillende beleidsterreinen raken, worden ondergebracht in het juiste overlegplatform.

De samenwerkingsverbanden en de gemeenten hebben meerdere keren per jaar bestuurlijk overleg om de acht ambities om te zetten in concrete acties en resultaten en om de afspraken te monitoren. Samen zorgen we ervoor dat kwetsbare kinderen en jongeren krijgen wat ze nodig hebben: passend onderwijs, passende zorg en een passende opvoeding.

⁴² Link: [Transformatieagenda passend onderwijs in samenhang met jeugdhulp](#)

Scholen hebben sinds de invoering van de Wet passend onderwijs meer beleidsvrijheid. Het samenwerkingsverband geeft hier namens en samen met het netwerk invulling aan.

Onze inkomsten bestaan uit rijksbijdragen. Deze zijn gebaseerd op het leerlingenaantal in het samenwerkingsverband. De bekostiging voor de SO-scholen wordt rechtstreeks vanuit het rijk aan de SO-scholen uitgekeerd en in mindering gebracht op de inkomsten voor het samenwerkingsverband⁴⁴.

De uitgaven bestaan uit de overdrachten op basis van de ondersteuningsniveaus. Daarnaast zijn er kosten voor management en organisatie en kosten voor de uitvoeringsorganisatie.

8.1 Meerjarenbegroting 2016-2021

Onze financiële kaders zijn vastgelegd in een meerjarenbegroting tot 2020-2021 (vastgesteld op 14 januari 2016). Daarin houden we rekening met op den duur dalende middelen als gevolg van de verevening en krimp. Tot 2021 trachten we de verdeling van middelen op basis van 2016 zo goed mogelijk te handhaven⁴⁵.

Met een evenwichtige verdeling van middelen proberen we de aanpassing aan minder middelen op termijn – zowel voor de scholen als voor het samenwerkingsverband – zeer geleidelijk te laten plaatsvinden ('zachte landing').

Dit betreft vooral de middelen voor de werkgebieden (voor arrangementen) en de middelen die nu, in een overgangsregeling, direct aan de scholen worden overgemaakt om extra ondersteuning te realiseren.

Om de geleidelijke aanpassing tot 2020 te kunnen realiseren, bouwen we een bestemmingsreserve op waarmee het tekort wordt gedekt in de laatste twee jaar van dit scenario.

Uiteraard zijn onderweg verschuivingen aan te brengen in de verdeling over de posten op basis van de actuele realisatie. Wel is daarbij het uitgangspunt dat we vaste

waarden handhaven: zoals de € 115,- per leerling voor basisondersteuning in het regulier onderwijs en het budget voor de werkgebieden. Jaarlijks wordt de meerjarenbegroting bijgesteld en vastgesteld op basis van de actuele cijfers.

8.1.1 Overdracht sbo

Het deelnamepercentage van het sbo was de afgelopen jaren lager dan de bekostigingsnorm van 2%. Op 1 oktober 2015 was het deelnamepercentage 1,41%. De door het speciaal basisonderwijs teveel ontvangen ondersteuningsbekostiging wordt terugbetaald.

8.2 Weerstandsvermogen

Het samenwerkingsverband heeft met een beperkte personele bezetting geen onderhoudsverplichtingen aan gebouwen. Door de overzichtelijke werkprocessen is het risicoprofiel laag. We streven naar de opbouw van een weerstandsvermogen van maximaal 5%, versneld opgebouwd en vervolgens gestabiliseerd.

8.3 Beleggings- en financieringsstatuut (treasurystatuut)

Treasury is het sturen en toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, stromen, posities en de hieraan verbonden risico's. In het treasurystatuut⁴⁶ wordt het treasurybeleid uiteengezet.

⁴³ Link: [Financiën: begrotingen en toekenningen middelen](#)

⁴⁴ Dit geldt voor de leerlingen op de 1 oktobertelling. Daarnaast kent het SO een groeitelling op 1 februari, waarvan de middelen rechtstreeks door het samenwerkingsverband worden overgemaakt.

⁴⁵ Link: [Meerjarenbegroting 2016-2021](#)

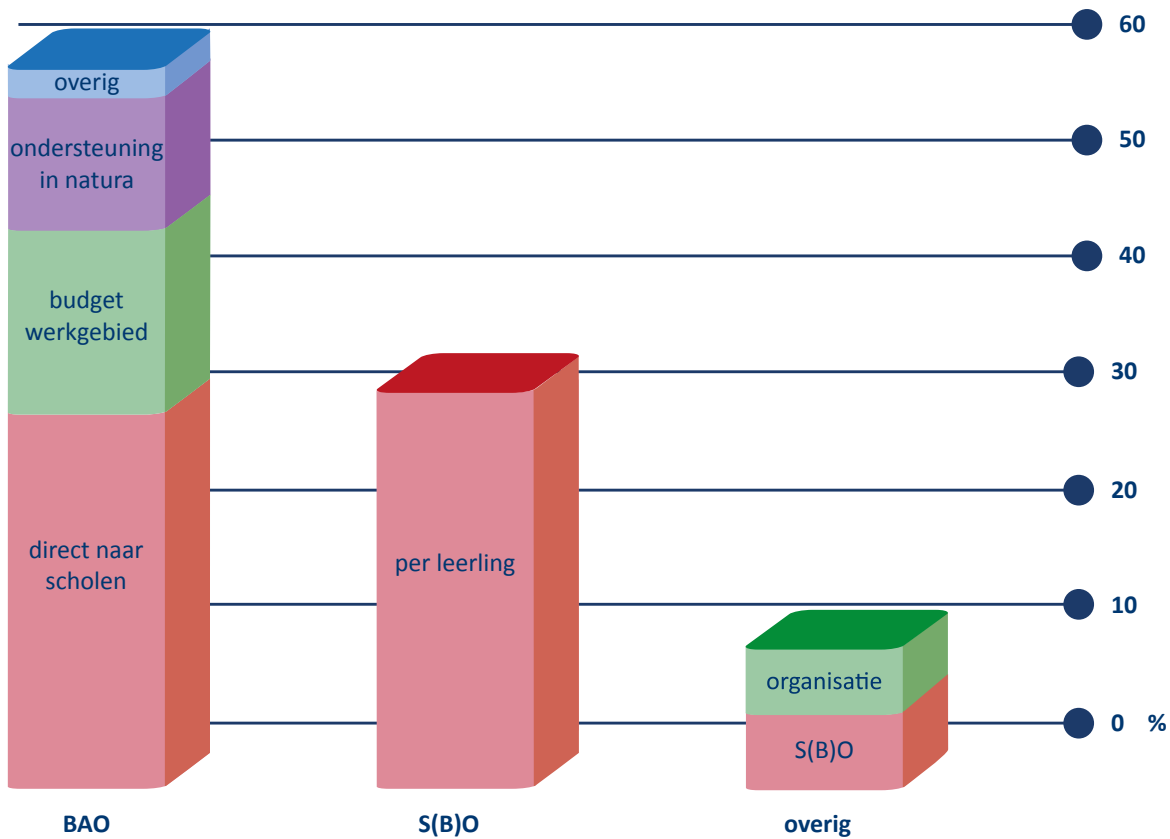
⁴⁶ Link: [treasurystatuut](#)

8.4 Verdeling van middelen

In de grafiek zijn drie staven opgenomen:

1. Basisonderwijs: € 7.468.940 (=58,6% van het totaal), verdeeld over:
 - Middelen t.b.v. schoolbesturen: niveau 0-1 en overgangsregeling niveau 2-3
 - Middelen t.b.v. budget werkgebieden
 - Ondersteuning in natura: consultants en ambulante begeleiders
 - Overig
2. Speciaal (basis) onderwijs: € 4.094.822 (=32,1%).
 - Totaal vergoeding voor leerlingen op s(b)o
3. Overig: €1.187.400 (=9,3%)
 - Onder: s(b)o middelen t.b.v. observatieplaatsen, extra ondersteuning en s(b)o-ontwikkeling (=5,1%)
 - Boven: kantoor en organisatie (=4,2%)

Figuur: Verdeling van middelen op hoofdlijnen, schooljaar 2016-2017

Deel 4

Samen werken aan kwaliteit

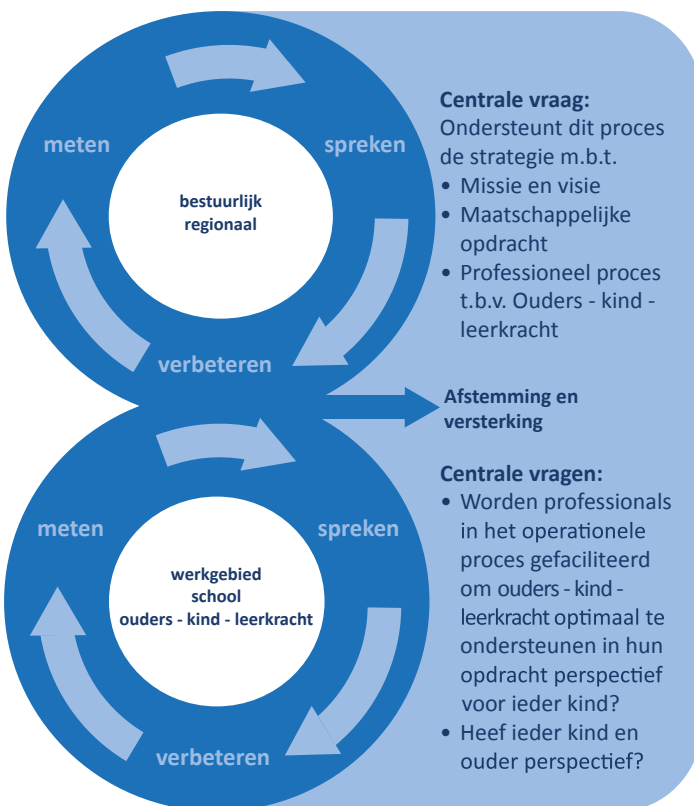
9 Kwaliteitszorg

Passend onderwijs gaat vooral om dienstbaarheid en vertrouwen; de medewerkers maken het verschil. We hebben permanent aandacht voor kwaliteit. Met een heldere beleidscyclus (plan, do, study, act) zorgen wij ervoor dat we de goede dingen doen en dat we blijven verbeteren. Ook onderzoeken we regelmatig hoe onze kwaliteit wordt ervaren. We maken kwaliteit zichtbaar en we leren en verbeteren via dialoog.

Het samen werk maken van passend onderwijs en het strategisch perspectief – op alle niveaus en met vele partners – is een sociaal en interactief proces. Het proces verloopt volgens de meet-deel-leer-verbeter-cyclus. Kwaliteitszorg in een levende vorm, gericht op het waardierend perspectief: de gekozen strategische thema's en de realisatie van onze missie en visie. We monitoren onze vorderingen en resultaten, bespreken deze cyclisch en verbeteren waar nodig onze werkwijze. Hiermee willen we op een duurzame wijze voldoen aan onze wettelijke en maatschappelijke opdracht en geven we rekenschap over dat wat we doen en de resultaten die we behalen.

9.1 Meet-, deel- spreek-leer en verbetercyclus

We werken met de onderstaande meet-, deel-, spreek, leer- & verbetercyclus, op twee niveaus: bestuurlijk en operationeel.

9.2 Kwaliteitsinstrumenten

Op verschillende manieren houden we onze kwaliteit op peil. Op alle niveaus vindt de lerende professionele dialoog plaats en wordt de pdsa-cyclus doorlopen. In de kwaliteitsplanning⁴⁷ is opgenomen wanneer de kwaliteitsinstrumenten worden ingezet gedurende het schooljaar.

9.2.1 Landelijke ambities

Passend onderwijs is tot stand gekomen na een complex landelijk beleidstraject. De formuleringen van de ambities lopen in de beleidsstukken uiteen. De Evaluatie- en adviescommissie passend onderwijs (ECPO)⁴⁸ heeft daarom de algemene ambities voor passend onderwijs uit de beleidsstukken verzameld en in een aantal punten samengevat:

- Leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, hebben een plaats in het onderwijs, voelen zich veilig en gerespecteerd en komen met optimale prestaties uit het onderwijs.
- Ouders van deze leerlingen zijn tevreden over de kwaliteit van het onderwijs, de ondersteuning en de plaatsing van hun kind.

⁴⁷ Link: [Kwaliteitsplanning](#)

⁴⁸ Link: [ECPO: Evaluatie- en advies commissie passend onderwijs](#)

- Ouders van gewone leerlingen ervaren geen nadelen van leerlingen met extra ondersteuning in de klas.
- Op stelselniveau wint het onderwijs aan leerlingen met extra ondersteuning aan kwaliteit, en maken minder leerlingen gebruik van aparte onderwijsvoorzieningen.
- De bureaucratie moet afnemen en het budget beheersbaar blijven.

Deze landelijke ambities zijn geoperationaliseerd in doelen en tussendoelen die onderdeel uitmaken van het evaluatieonderzoek van de Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO⁴⁹). De betere slagingskansen van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in het vervolgonderwijs, op de arbeidsmarkt en in de maatschappij is daar als doel aan toegevoegd (bron: onderwijsraad⁵⁰).

Wij volgen en betrekken de landelijke evaluatiegegevens bij onze eigen kwaliteitszorg.

9.2.2 Niveau samenwerkingsverband

Op het niveau van het samenwerkingsverband werken we met jaarverslagen, trimesterrapportages, enquêtes, het jaarplan, de monitor NJI en het dashboard PO-raad.

Jaarverslagen

In het jaarverslag geven we jaarlijks een beeld van de belangrijkste ontwikkelingen. We maken inzichtelijk hoe de middelen zijn besteed, welke resultaten we hebben bereikt en welke verbeterpunten we hebben geconstateerd.

Trimesterrapportages

Via trimesterrapportages houden we per werkgebied de belangrijkste ontwikkelingen bij. Deze rapportages geven inzicht in verschillende kwaliteitsgebieden: extra ondersteuning op de basisschool en de voorziening, dekkend netwerk van passend onderwijs en ondersteuning, thuiszitters, werkgebieden, virtueel expertisecluster, afstemming onderwijs en zorg, financiën. De dataverzameling is een intensieve taak die we met de ontwikkeling van het TOPdossier willen automatiseren. Deze rapportages bespreken we met de schoolbesturen, betrokkenen in de werkgebieden en samenwerkingspartners. We evalueren en stellen indien nodig ons beleid bij.

Enquêtes

In enquêtes vragen we de scholen om feedback en feedforward over verschillende thema's. De resultaten bespreken we in het besturenoverleg en met onze consulenten. De resultaten worden gepubliceerd op de website⁵¹.

Jaarplan

Onze jaarplanning is weergegeven met het OGSM-model: Objective-Goals-Strategies-Measures (Doelstellingen-Strategieën-Acties). Het OGSM-model biedt de structuur om ons hoofddoel (missie) steeds verder te detaileren in subdoelen en concrete plannen⁵².

Monitor NJi

De aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp wordt gemonitord met een monitor van het Nederlands Jeugdinstituut (Nji). De uitkomsten geven het samenwerkingsverband, gemeenten, jeugdhulpinstellingen en scholen inzicht in de effectiviteit van de samenwerking, zodat we onze ambities en acties kunnen aanscherpen. We kijken hoe we gegevens van gemeente en Jeugdgezondheidszorg bij de gegevens van het samenwerkingsverband kunnen voegen om een beter en integraal beeld te krijgen over de ondersteuningsbehoeften en resultaten in deze regio.

Dashboard PO-raad

De PO-raad ontwikkelt een dashboard met andere instrumenten om basiskwaliteit te meten. In de toekomst zullen de resultaten hiervan ook worden meegenomen in de trimesterrapportages. Hetzelfde geldt voor de Kijkglazen van het ministerie van OCW – DUO.

⁴⁹ Link: [Evaluatieonderzoek NRO](#)

⁵⁰ Link: [Advies Onderwijsraad voortgang en implementatie Passend Onderwijs](#)

⁵¹ Link: [Enquêtes](#)

⁵² Link: [Jaarplan PPO-NK](#)

9.2.3 Niveau school

Op het niveau van de scholen werken we met gesprekken, het TOPdossier en het schoolondersteuningsprofiel.

Gesprekken met directeuren en ib'ers

Ongeveer drie keer per jaar voeren de consultants gesprekken met directeuren en ib'ers. We analyseren samen de ondersteuningsvragen en bespreken de samenwerking. Het streven is dat jeugdhulpverlening ook aansluit bij deze gesprekken. In Alkmaar en Heerhugowaard is dat al het geval.

Evaluatie met het TOPdossier

De arrangementen worden geëvalueerd met het TOPdossier. Op een vooraf bepaald moment evalueren alle betrokkenen en ouders het proces en product. Resultaten worden vastgelegd in het TOPdossier.

Schoolondersteuningsprofiel

Het schoolondersteuningsprofiel wordt betrokken bij de kwaliteitszorg. Het geeft inzicht in de ondersteuningscapaciteit en de ambities van de school. Alle profielen bij elkaar geven een beeld van de capaciteit van de basisondersteuning in een werkgebied en in het gehele samenwerkingsverband.

9.2.4 Niveau schoolbesturen

Op het niveau van de schoolbesturen voeren we gesprekken.

Individuele gesprekken

De directeur van het samenwerkingsverband voert twee keer per jaar een gesprek met elke schoolbestuurder.

Professionele dialoog

De komende jaren zal er ook een professionele dialoog met de schoolbesturen worden gevoerd over de kwaliteit van de ondersteuningsstructuur basis- en lichte ondersteuning. De gespreksindicatoren worden ontwikkeld in samenwerking met de beleidsmedewerkers en directeuren. Op deze manier wordt verantwoording afgelegd voor de vaste uitkeringen aan schoolbesturen.

9.2.5 Extern toezicht

De inspectie van het onderwijs bezoekt ons regelmatig voor kwaliteitsonderzoek. De bezoeken leveren waardevolle informatie op. De ontwikkelsuggesties nemen we mee in de jaarplanning. De inspectie heeft de bundeling van visie, operatie en kwaliteitszorg positief gewaardeerd⁵³. Verder houdt de inspectie toezicht op het aantal thuiszitters en vraagt ze tweemaandelijks de registratie daarvan op⁵⁴.

⁵³ Link: [Inspectierapport](#)

⁵⁴ Link: [Toezicht van Inspectie van Onderwijs op samenwerkingsverbanden passend onderwijs](#)

Perspectief voor ieder kind

Ondersteuningsplan 2017 - 2021

Uitgave april 2017

Passend Primair Onderwijs
Noord-Kennemerland

072 7920110

info@ppo-nk.nl

www.ppo-nk.nl

Hertog Aalbrechtweg 5
1823 DL Alkmaar

